

111. ANY VIII.
Barcelona, 1 de no-
embre del 1952.

1952
1585
1952

Portantveu del CGO del
Partit Socialista Uni-
ficat de Catalunya;

COMENTARIS

PER JOAN COMORERA, SECRETARI GENERAL DEL
PARTIT SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA.

El XIXè. Congrés del Partit Comunista soviètic;

En la primera desena d'octubre proppassat va desenvolupar-se a Moscou l'acte més transcendent de la postguerra: el XIX Congrés del Partit Comunista de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques. El Congrés discuti i va aprovar els informes del Comitè Central, el segon pla quinquennal postbel·lic i els nous Estatuts del Partit. El Congrés ha estat l'exaltació i la prova de la força immensa del Partit i de la Unió Soviètica dirigits pel company Stalin, va palesar l'absoluta abecibilitat de les campanyes històriques i rocamboliques de la Pàtria Socialista.

Dos camps, dos mons, dues civilitzacions s'enfronten: el camp de la pau i el de la guerra, el món antiimperialista i imperialista, la civilització socialista i la capitalista. La guerra entre ells no és, però, inevitable, car existeix la possibilitat d'una coexistència pacífica i per què ha canviat la correlació de forces després de la segona guerra mundial.

La segona guerra mundial anorrea els grups imperialistes feixista i militarista d'Alemanya, Itàlia i Japó, guirebé ruïna els grups imperialistes d'Anglaterra i França, carrega un esforç anormament el grup imperialista yanqui. La segona guerra mundial consolida la Unió Soviètica, allibera de les unes imperialistes Polònia, Rumania, Hongria, Txecoslovàquia, Bulgària, Albània, Alemanya oriental i Xina. Entorn de la Unió Soviètica i amb ella, s'ha creat un bloc invencible de 300 milions d'éssers humans que construeixen la nova civilització en un territori unit de 34 milions de quilòmetres quadrats. El llançament de la segona guerra mundial ha estat, doncs, catastròfic per al món capitalista.

El món capitalista supervivent de la segona guerra mundial està ple de contradiccions, d'antagonismes insolubles, en un guarrible descomposició. Els imperialistes yanquis aixequen la bandera dels imperialistes hitlerians. Aspiren a la dominació mundial, com Hitler, i no defugen cap acció, per innoble, per humana que sigui, com Hitler: les bombes atòmiques d'Hiroshima i Nagasaki, les bombes napalm que han destruït les ciutats de Hanoi, de Saigona del Sud i del Nord, la guerra bacteriològica contra el poble xinès, en són la prova. Essent, però, l'imperialisme mundial homogeni una impossibilitat històrica, els imperialistes yanquis donen vida a tots els elements antagonics, creen les condicions de la pròpia liquidació.

El món socialista, reforçat en proporcions gegantines per la segona guerra mundial, és homogeni per naturalesa. A l'interior de cada país i entre les nacions components han estat l'

idades l'exploitacio de l'honc per l'honc, l'avassallament
 ls pobles fcbles per un Estat fort, la llibertat dels homes
 la igualtat de les nacions, la democràcia i la independència
 sobirania nacionals, principis que la burgesia, com diu Stali
 a llançat per la borda", vivifiquen les noves democràcies, a-
 atguarda de la humanitat avançada i progressiva. Entre les
 ves democràcies no existeixen ni poden existir antagonismes
 perquè derogada la llei del profit burgés que esclavitzava els
 mes i llença uns pobles contra els altres pobles, és llei co
 na la igualtat i la fraternitat i perquè la classe obrera,
 unna vertebral de la nacio i dirigent de l'Estat nacional,
 ella mateixa homogènia;

Les perspectives en el món capitalista son de catàstrofes
 oniques i de guerra. Cap dels països capitalistes podrà
 fugir llur destí. En un món empetitit els diversos grups
 imperialistes s'han de lliurar a les mateixes lluites tradi-
 onals per la conquesta dels mercats i nous repartiments de
 res i zones d'influència, com si la terra els pertanyés en-
 ta totalment. Els monopolistes yanquis estan en violenta
 lita contra les restes dels imperis anglés i francès. Els
 .lars yanquis alimenten les còixes de certs grups "nacio-
 istes" d'Àfrica del Nord i del Mitjà i del proper Orient i
 campanyes contra França i Anglaterra. Els imperialistes
 quis es posen careta "anticolonialista", per bé que ningú
 ignora llur objectiu: substituir a francesos i anglesos en
 xplotacio dels pobles africans i àrabs. Els imperialistes
 quis ressusciten els grups monopolistes d'Àlemanya occiden-
 i del Japo sense tenir en compte la concurrència en el
 est internacional, car és amb del .lars substancialment que
 ron els nous competidors. Les cartes alemanya i japonesa
 jugades contra França i Anglaterra: son cartes de coerció
 antaig. Desorganitzar la vida economica de França i d'An-
 terra, convertir en cronica la manca de del .lars, provocar
 crisi permanent per la pèrdua de mercats exteriors, per la
 casa militar de les colònies, per la càrrega del rearmament
 r la perllongacio del servei militar, per la ruptura de re-
 lions comercials amb la Unio Soviètica i les democràcies
 ulars, per la degradacio constant del nivell de vida, per
 audicions i provocacions dels moviments neo-feixistes, per
 divisio nacional inevitable que a amb slogans anticonsumi-
 es vol foragitar la classe obrera de la nacio: vet-aci els
 actius reals i actuals dels imperialistes yanquis. L'ocasió
 nsiva dels monopolistes yanquis ataca principalment França
 afeblida que Anglaterra, i reben con ella la classica mena
 hitleriana: anarquitzar o anihilar la democràcia francesa
 plogament de tres poderosos exèrcits en les tres fronteres
 Rhin, els Alps i els Pirineus: exèrcit neonazi alemany,
 rcit neo-feixista italià, exèrcit franquista. Car els impe-
 listes yanquis suposen que els grups imperialistes anglés
 francès se'ls rendiran sense condicions, espordits per les
 icultats naturals i les provocacions, per la cridoria i
 ptència deslleial dels únics veritables actuals aliats
 tats Units: Àlemanya occidental i Japo. Obliden, però, els
 polistes yanquis, exactament com Hitler, la força incredi-
 de la classe obrera, de la classe nacional democràtica i
 eta de França, d'Anglaterra i, també, d'Àlemanya, Japo i Es-
 a. Aquesta força és tan evident i dinàmica, la capacitat

accio en defensa de la democràcia, de la independència i
rania nacionals és tant sensible i viva que els governs
és i francès no son ja lliures de llurs noviments, han de
marxa endarrera i endurir-se davant les grolleres i vexa-
es impositives dels proconsuls del dol.lar. I es pot ben
cure que en dia gens llunyà l'objectiu central dels pobles
és, i francès, alenà i japonés sera el d'alliberar-se, con
Stalin, "del jou americà". Els filo-feixistes ianquis sen-
els camins de gèrmens de guerra... entre capitalistes !
Les perspectives en el non socialista son d'una estabili-
politica i de progrés economic accelerat i indefinit, sense
ibilitat de crisi ni de guerra. La Unio Soviètica i les
cràcies populars estan en plena execucio de llurs plans
quennals. Xina començarà l'execucio del primer pla quinquen-
el ler, de gener proper. El pla quinquennal aprovat pel
.Congrés triplica la produccio del 1940. Això és assolible,
ùb la Unio Soviètica produirà el 1955, com mínim, 35 milions
oncs de ferro colat, 45 milions de toncs d'acccr, 380 milions
oncs de carbo, 70 milions de toncs de petroli, 162 milions
unhwats-hora. Entre les democràcies populars, Polonia pro-
à 100 milions de toncs de carbo, el quèrt de la produccio
americana, 20 milions més que França. La força de recupera-
i de treball creador de la Unio Soviètica és inconcunura-
Vegem l'exemple, entre mil, dels ferrocarrils: (1) 317 dipen-
de locomotrius, 15,800 locomotrius, 128,000 vagons i 65,000
onctres de vies ferries. En el curs del primer pla quin-
del postbèl.lie els treballadors soviètics reconstruiran
lment la xarxa anihilada. Adonés, electrificaren 7,000 qui-
tres i 20,000 quilometres de vies noves i dobles. En el co-
de la quinquennal postbèl.lie s'estableix que del 1951 a
es construïran dues vegades i mitja més de vies noves i
es. Val a dir, 50,000 quilometres. El progrés de les demo-
tes europees i de Xina sera moltíssim més accelerat que
de la Unio Soviètica en els dos primers decenniis, precisa-
per que comptem amb l'experiència, l'ajut fraternal i la
ssa centra tot atac imperialista de la Pàtria Socialista.
és possible que un non capitalista caduc, podria de contrà-
ions, enfollit per la crisi inevitable pugui enfrontar-se
la vitalitat creadora del non socialista ?
S'enfrontarà desfermant la guerra contra la Unio Sovièti-
les democràcies populars, la "cruzada anticomunista" con-
els franquistes i els feixistes, els neo-nazis i els
feixistes, tota la purria supervivent de la segona guerra
el ? No és impossible, naturalment. La cosa, pero, és fa-
c dir que de fer. Els capitalistes prefereixen fer-se la
entre ells, per ésser menys perillosa. Car la guerra en-
capitalistes, diu Stalin, "posa únicament la qüestio del
mini de tals païses capitalistes sobre tals altres païses
alistes". Mentre que la guerra contra la Unio Soviètica,
ix Stalin, "ha de posar obligatoriament la qüestio de
stència mateixa del capitalisme". Els capitalistes ho sa-
no és fàcil que oblidin ni subestinin l'experiència hit-
na, l'experiència de la segona guerra mundial.
El socialisme és la pau. El socialisme no necessita la
a per a realitzar-se i passar a l'era comunista en els
e on la classe obrera ha triomfat, ni tampoc per a impo-
e en els païses encara capitalistes. Les repressions que

amb més o menys intensitat es van produint en els països capitalistes podran retardar però no impedir la solució final. La roda de la història no torna endarrere i en la nostra època, com ha dit Molotov, "tots els camins menen al comunisme". Fins als camins de la repressió capitalista.

Els catalans en són testimonis, car hem sofert i sofrem encara la tràgica experiència de la "creuada anticomunista". Sabem que l'anticomunisme mena directament al feixisme i a la guerra. És lògic, doncs, i necessari, que els catalans estiguem fraternals amb la Unió Soviètica, Pàtria del Socialisme triomfant i baluard de la pau, i al company Stalin nostre guia dels pobles soviètics i de tota la humanitat avançada i progressiva.

Per acabar amb la inevitabilitat de les guerres, ha dit Stalin, hem d'anihilar l'imperialisme". A Catalunya, a Espanya, imperialisme vol dir franquisme !

(1) En l'original apareix una línia il·legible.

DESPERTA CATALUNYA!

Relació d'articles que Comorera va escriure
i va publicar a TREBALL, entre 1952 i 1954.

Arxiu Comorera-Massip. CEHI. Facultat de
Geografia i Història. Universitat de Barcel
lona.

DESPERTA, CATALUNYA! (0)

Treball, nº 101, 15 de gener del 1952.

Espanya no és una nació.

Espanya és un Estat multinacional monopolitzat per un partit feixista que imposa un règim de colonització a les nacions febles.

La "unidad nacional" dels anomenats Reis Catòlics, és una llegenda. Es casaren dos reis feudals no dos pobles. En aquells temps, els pobles eran ajuntats, separats, esquarterats, pel ben voler de casaments i testaments reials. Els feudals ho eren tot, els pobles no eren res.

Amb els diners del reialme Catalunya-Aragó, Colom organitzà l'expedició i descobrí el nou món, en nom d'Isabel, Reina de Castella galanteria principesca de Ferràn Rei de Catalunya-Aragó. I tant poc reina d'Espanya era i és sentia Isabel que d'Amèrica en fou un clos tancat de Castellà i prohibí als catalans comerç navegació i emigració. "Tanto monta monta tanto Isabel como Fernando", diuen que deien aleshores. Mentida! En la veritable història està escrit que la reina Isabel fou una dona ignorant, de misticisme històric, sense substància històrica, que el veritable cervell del regnat va ésser Ferràn, el Príncep de Machiavel. Tant se val! En la vulgar història domèstica espanyola, Ferràn de nissaga castellana, és "el catalán", un subjecte esvait, un príncep "consort", no un rei "igual", i el qual desapareix com titella de "grand guignol" en morir Isabel. No ho hem vist ara? El règim feixista ha celebrat a só de tabals el centenari d'Isabel, la "forjadora de la unidad nacional", la santa, etc. Varem sentir parlar del rei Ferràn? Ni la premsa botiflera en gosà a dir-ne un mot; és la veu de l'amo! "Tanto monta...", sí, però tu cavall i jo cavaller!

Espanya és un nom que, feta abstracció de l'Estat, no diu res, no és res. Són realitats històriques Castella i Catalunya, Euzkadi i Galícia, València i Balears, Aragó i Andalusia... les nacions i les regions ètniques que constitueixen, independentment de la seva voluntat, l'Estat espanyol, Espanya.

Per això, nosaltres, abans que espanyols, som catalans. Som catalans per naturalesa. Som espanyols per coacció. I per què la Nació és superior a l'Estat, car l'Estat, instrument de la classe dominant desapareixerà en el procés d'una civilització sense classes, justament quan la Nació assolirà plena maduresa. Per tant, si l'Estat va

contra la Nació, ens devem a la Nació i hem d'anorrear -
l'Estat opressor.

Els catalans som, doncs, absolutament incompatibles amb
el règim feixista de Franco i Falange i de qualsevol es-
tat futur que no ens reconegui l'exercici lliure del --
dret d'autodeterminació, inalienable i imprescindible.

Visca la llibertat! Visca Catalunya! Visca la Federa--
ció Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 15 de gener del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.
de C., ex-Conseller del Govern
de Catalunya, Diputat al Parla-
ment Català i a Corts de la Re-
pública Espanyola.

- (0) A partir del 15 de gener del 1952 fins a la seva de--
tenció el juny del 1954, Comorera publicà "Treball" a
l'interior. Eren dos o tres fulls mecanografiats, -
amb diferents articles, tots escrits per ell, i amb -
una secció quasi fixa que portava el títol de "Desper-
ta, Catalunya!"

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 102, 1 de febrer del 1952.

Marx ha dit en el "Manifest Comunista": "El poble que -- n'oprimeix un altre, no pot ser lliure". Desenvolupant -- aquest principi, Lenin i Stalin han creat la més rica i -- la més justa de les teories nacionals. L'han creada i -- aplicada en constituir, després de la Revolució Socialis-- ta d'octubre, la Unió de Repúbliques Socialistes Sovièti-- ques.

Una nació és una entitat històrica, els drets de la qual són inalienables imprescriptibles, independentment de -- qualsevol situació de fet i de força. No tots els grups humans diferenciats són una nació. Per a ésser nació han de posseir tots els elements constituents: territori propi, una llengua, una economia característica, una cultura històrica, una psicologia corresponent. Els grups humans que no posseeixin els cinc elements, si no quatre o menys són grups ètnics que tenen també i en altra mesura drets inalienables i imprescriptibles.

Catalunya posseeix els cinc elements stalinians, consti-- tutius de la nació: un territori propi, una llengua mil-- lenaria, una economia característica, una cultura històri-- ca, una psicologia ben diferenciada. Catalunya és, doncs, una nació per be que tiranitzada avui per l'Estat feixis-- ta espanyol.

Catalunya és, a més, una nació que ha suportat victoriosa-- ment la prova del foc i de la sang.

L'Estat espanyol ha lluitat secularment per a anorrear la nacionalitat catalana per a castellanitzar Catalunya. Per segueix a mort la nostra llengua, ha retallat el nostre -- territori estricte cedint-ne gairebé sense camobat un bon tros a França afegint-ne d'altres a València i a Aragó. Ens ha parcel·lat en "provincies" arbitràries, refusant -- tota validesa a les comarques naturals i històriques. L'Es-- tat espanyol ha pretés i pretén transformar la nostra llen-- gua en innoble dialecte, anihilar la unitat territorial i per via de consqüència, la consciència nacional dels cata-- lans. Fer de Lleida un Badajoz, de Tarragona una Murcia, de Girona una Soria, de Barcelona un suburbi madrileny -- bon minyó i dels catalans uns castellans d'opereta: heus ací l'objectiu històric "genial" de les castes parasita-- ries que han monopolitzat i monopolitzen, després de la -- victòria militar franquista, l'Estat espanyol!

Catalunya, però, retallada, esclavitzada, segueix essent una nació i els catalans paries en la pròpia terra mare, privats de tots els drets i llibertats, no hem -- perdut ni venut la consciència nacional i ens servim -- del nostre idioma mil·lenari com del més preuat instrument de cultura; de pensament, de sentiment, de treball d'acció, de lluita. Ans al contrari, la bestial represió franquista va forjant exaltacions interiors que un dia no llunyà aixecaran Catalunya a realitzacions més - nacionals encara que les del 1931.

La lluita despietada contra l'Estat feixista de Franco i Falange, és, doncs, el deure sagrat de tots els catalans i en l'avantguarda, de la classe obrera catalana.

Visca la llibertat! Visca la República! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de febrer del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.,
de C., ex-Conseller del Govern de Catalunya, Diputat al Parlament Català, i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 103, 1 de març del 1952.

Les nacions són iguals en drets, independentment de llur grandària o força o maduresa o situació de fet. Les nacions no són iguals en deures. Car les nacions més madures, més evolucionades, més riques, tenen el deure d'ajudar les més endarrerides o més pobres o menys lliures a conquerir la llibertat, a gaudir de major progrés i benestar.

Les nacions isolades, tancades, no són del nostre temps. Les nacions més afins s'han d'unir per a cercar juntes i fraternalment, la neva civilització, per tal que les nacions millors puguin, amb mètode i major eficàcia, ajudar les manys afavorides. Només, però, les unions voluntàries són legítimes, són justes.

La voluntat d'unió pertany, exclusivament, als nacionals de cada nació i no als d'una altra, aliena o prepotent. Els nacionals de cada nació tenen, exclusivament, el dret de decidir amb quina altra nació i en quines condicions volen unir-se. Car el principi eix de la teoria nacional de Marx i Engels, de Lenin i Stalin, és aquest: l'exercici lliure del dret d'autodeterminació, dret inalienable i imprescriptible.

La voluntat d'unió, però, només pot exercitar-se en el si d'una nació lliure. S'ha de reconèixer, doncs, a cada nació, sense reserves mentals ni equivocs de conducta el dret a la separació, a constituir-se en Estat independent, sobirà. Car només la nació independent, sobirana, pot decidir veritablement amb quina nació veïna "X", "Y" o "Z" -com diu Lenin- vol unir-se.

Catalunya és una nació orpimida per l'Estat feixista espanyol. El dret de Catalunya a separar-se de l'Estat espanyol, a constituir-se en Estat separat, independent i sobirà és, doncs, inalienable i imprescriptible. Com també és inalienable i imprescriptible el dret dels catalans a decidir, ells sols i lliurement, amb quina nació veïna, "X", "Y" o "Z", volem unir-nos.

Separar-se per a unir-se voluntàriament i lliure. Dament aquest principi s'ha bastit la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques.

Aquest principi va ésser aplicat pel President Macià quan proclamà la República Catalana en el si de la Fede-

ració Hispànica, el 14 d'abril del 1931, i pel President - Màrtir, Lluís Companys quan proclamà l'Estat Català integrat a una Federació Hispànica, el 6 d'octubre del 1934.

Principi, però, que no fou respectat per la República del 14 d'abril. Car l'Estatut plebiscitat pel poble català, - lliurement i sobirana, no va ésser incorporat sense esmena ni discussió a la Constitució de la República Espanyola. Car l'Estatut aprovat per les Corts Constituents fou una - concessió, no el reconeixement d'un dret inalienable i imprescriptible. Per bé que l'Estatut concretitzà un avenç magistral que obrís el camí a la veritable solució dels -- problemes nacionals hispànics.

Ara, després de la victòria militar franco-falangista, Catalunya pateix una opressió nacional pitjor que la soferta sota la monarquia borbònica. Els catalans forem els primers en acabar amb els Borbons. Els catalans serem els -- primers en acabar amb Franco i el seu "gang" de falangistes i botiflers. I els catalans exercirem el dret d'autodeterminació, dret inalienable i imprescriptible.

Visca la llibertat! Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de març del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U. de C., ex-Conseller del Govern de Catalunya, Diputat - al Parlament Català, i a -- Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 104, 1 d'abril del 1952.

El dret d'autodeterminació dels pobles, suara incorporat a la Carta de les Nacions Unides, és una "monserga" cri-den aquests dies els mercenaris de "La Vanguardia" botiflera. Es lògic que els renegats pretenguin minimitzar el delictes posant-li careta cínica.

El dret d'autodeterminació és el principi bàsic nacional. D'ací que sigui inalienable i imprescriptible. Encara -- que una generació el desconegui o el menysprei, el principi subsisteix, car dura, tan com la nació.

Totes les nacions han sofert en el curs de llur història períodes d'atufiment, d'encongiment i silenci, de mort -- aparent, períodes gairebé sempre conseqüència immediata -- d'una molt profunda tragèdia nacional. Totes les nacions però, vençut les crisis en terminis més o menys curts i -- de nou han marxat en vigoria accentuada, com si les noves generacions volguessin guanyar el temps perdut. I a través dels alts i baixos de la vida nacional les nacions -- han anat exercint el dret d'autodeterminació ja mitjan--- çant revolucions internes, ja en lluita i guerra contra -- l'opressor estranger.

El 10 de febrer del 1939, quan el darrer soldat de la República i el darrer Conseller de la Generalitat passaren la ratlla pirinenca, es consumà la més gran tragèdia nacional de Catalunya. A les exaltacions civiques i tant -- vitals del 1931 al 1936, a les convulsions i batalles -- tant heroiques del 1936 al 1939, succeí un silenci de -- mort no més trencat per les descàrregues sinistres de Montjuich, del Camp de la Bota i de les carreteres, pels clams de dolor i d'ira dels torturats a les comissaries, a -- les casernes, a les presons, als camps de concentració -- franco-falangistes.

Han passat tretze anys d'infamies, de botiflerisme cinic, d'heroismes incomptables! I Catalunya reneix. Ha donat la senyal la classe obrera amb la gloriosa vaga general -- de març del 1951, llampec enlluernador en la negra nit -- franquista. Una nova generació, la que no ha sofert el -- cop aclaparador d'una guerra perduda, d'un èxode homèric, d'una repressió apocalíptica, s'agermana amb els supervivents de tantes batalles civiques i militars, amb els vencedors del 14 d'abril del 1931, del 16 de febrer i del 19 de juliol del 1936. Aviat la bandera de la llibertat onenjarà a tot vent! Serà anihilat el maleit règim franquista. Serà restablerta la República a Espanya i de nou els

catalans podrem decidir què volem ésser: separats, confederats, federats, autònoms?

Car autodeterminació no és sinònim de separació en tant que règim. La separació de principi implícita en l'exercici del dret d'autodeterminació per un període curt i de finit, no predu ni condiciona la voluntat popular. El poble és absolutament sobirà. La seva voluntat és legítima si consolida la separació de principi i momentània -- constituint el propi Estat. La seva voluntat és legítima si resol confederar-se o federar-se en el si de l'Estat -- al qual històricament pertany.

Arribada l'hora, la solució estarà en mans de la classe obrera. Primer, perquè la classe obrera és la columna -- vertebral de la nació. I segon, perquè, com diuen Lènin i Stalin, la qüestió nacional és part indissoluble del -- problema general de la revolució proletària.

Visca la llibertat! Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 d'abril del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.-
U. de C. Ex-Conseller del
Govern de Catalunya, Dipu--
tat al Parlament Català i a
Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 105, 1 de maig del 1952.

La nació és una realitat històrica, dinàmica. Existeix -- per damunt dels assimilistes, dels provincians o dels cosmopolites i d'aquells que en renequen per a servir un --- ideal suposadament superior. Amara i imprimeix un segell característic a tota l'activitat nacional.

El signe d'aquesta força pot ésser positiu o negatiu. Es positiu si la classe obrera admet i assimila la qüestió na cional. Es negatiu si per error doctrinal o incomprensió de la classe obrera, la burgesia monopolitza la vida na cio nal.

La primera República ignorà les qüestions nacionals hispàniques i s'esmicolà en el daltabaix cantonalista.

La segona República va capir a mitges la qüestió nacional i establí un règim estatutari. No fou, doncs, per casualitat que les "regions" autònomes, Catalunya i Euzkadi, es-- clafessin fulminantment els militars perjurs i oferissim a la República la possibilitat d'una victòria decisiva. I ara que tenim una perspectiva podem afirmar que en una República federal hauria estat impossible el 18 de juliol -- del 1936, el dia més nefast de la història espanyola.

Durant un llarg període la classe obrera catalana es desen tengué de la qüestió nacional. Va creure, admetent sense major reflexió les afirmacions doctrinàries dels socialistes i anarquistes espanyols i segons les quals la qüestió nacional era una bandera reaccionària, un "truc" de la burgesia i de l'església. Les conseqüències d'aquest error -- foren funestes. Varen ésser el lerrouxisme, l'anarco-sindicalisme, la impotència orgànica de socialistes i comunis tes. Els partits polítics burgesos monopolitzaren la vida nacional i la representació de Catalunya davant l'Estat es panyol. I la qüestió nacional catalana serví els interes sos de la burgesia i del clergat, no per ésser ella mateixa reaccionària i clerical, sinó per haver-se equivocat de marxa i de camp la classe obrera.

Un tant gran retard en la comprensió i pràctica de la teoria revolucionària, la inexistència durant aquell període d'un veritable partit marxista-leninista, ens donà una Catalunya autònoma de vitalitat fantàstica i a la deriva.

Va ésser a les hores tràgiques i glorioses del 19 de ju--- liol del 1936 quan la classe obrera catalana s'adonà de -- l'error comés i el rectificà creant, amb rapidesa exemplar el Partit Socialista Unificat de Catalunya: un partit que

esdevingué, quan tot s'esfondrava, el primer de Catalunya la força dirigent de Catalunya en guerra. Aquest fenomen històric de transcendència incommensurable es produí perquè el Partit únic de la classe obrera catalana, enriquit amb la teoria revolucionària de Marx i Engels, de Lenin i Stalin, va tenir una línia de guerra justa i aixecà amb -sonsequència i valentia la bandera nacional.

I ara que tenim una perspectiva històrica suficient, podem afirmar que la República hauria anihilat i sense possibilitat de retorn les maleïdes castes tradicionals, si la classe obrera catalana hagués creat el Partit Socialista Unificat de Catalunya el 14 d'abril del 1931 i no el 23 de juliol del 1936. Car els encerts i els desencerts de la classe obrera catalana són determinants en la política general hispànica.

Alliçonada per una experiència molt tràgica, la classe obrera catalana ha de prendre en les seves mans, sense vacil·lacions, la bandera nacional.

Barcelona, 1 de maig del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller del Govern de Catalunya, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 107, 1 de juliol del 1952.

L'internacionalisme presuposa l'existència de la nació. El cosmopolitisme pressuposa el menyspreu de la nació. L'internacionalisme és l'arma millor de la classe obrera. El cosmopolitisme és l'arma millor del capitalisme monopolista més potent i aspirant, en conseqüència, a la dominació mundial. El patriotisme és l'expressió natural de l'internacionalisme proletari. El nacionalisme és l'expressió natural dels monopolistes. Lenin ha dit que un mal patriota no pot ser un bon internacionalista. Els Foster i altres afirmen que els pobles europeus han d'abandonar el concepte "anacronic" de sobirania, a l'ensem que a Nord-amèrica accentuen el nacionalisme agressiu, exclusivista, rovinista: la doble cara del cosmopolitisme.

La classe obrera, defensant amb intransigència la sobirania nacional, oposa un obstacle invencible a les maniobres corruptores dels monopolistes ianquis, impossibilita el desfermament de la tercera guerra mundial, objectiu permanent dels monopolistes i del franquisme. El patriotisme soviètic va esclafar l'exèrcit hitlerià, ha permès la reconstrucció en un termini inimaginablement curt d'un immens territori en runes. I a França, en els anys sinistres de l'ocupació hitleriana "només la classe obrera" ha dit l'escriptor catòlic François Mauriac, va romandre fidel a la nació

A Catalunya, la classe obrera ha d'aixecar ben alta la bandera del patriotisme català. Molts anys d'errors teòrics dels anarco-sindicalistes i dels socialistes espanyols han creat confusions i determinat accions de conseqüències catastròfiques. Car negar l'existència de la nació catalana equival a justificar la criminal persecució de la llengua catalana. Molt pitjor, encara: no admetent l'evidència històrica de les nacionalitats hispàniques, s'injecta en el cervell de l'obrer castellà l'idea falsa que Castella és Espanya i Espanya una nació i que, per tant, és natural i lògic que Madrid dicti la llei i privi de drets i llibertats a Catalunya, Euzkadi i Galícia. Per on, sense ella adonar-se'n, la classe obrera castellana ha esdevingut, de vegades, un instrument del més implacable enemic comú: les castes tradicionals. I inversament, la negació o el menyspreu de la nació catalana per un obrer català, afebleix la seva acció a Catalunya, i en el conjunt hispànic, acompanya l'obrer castellà pel mateix camí fals, dificulta o allunya l'única veritable solució del problema espanyol: la constitució de la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques, iguals en drets.

Franco ens assenyala el camí. No ha arrencat Catalunya - físicament perquè no ha pogut. Tracta, però, de matar-la espiritualment prohibint la llengua catalana a l'escola a l'institut, a la universitat, a la premsa i ràdio, a l'administració pública i a la justícia, no regatejant terror ni ignomínia per aconseguir que el català degeneri en un "patois" de sàinet i d'incultura. La pràctica conseqüent de l'internacionalisme proletari mobilitzarà la classe obrera castellana en ajut de Catalunya -admirable acció - que vàrem aconseguir els dies de la "isidrada" a Madrid i el 6 d'octubre del 1936 a Catalunya- mobilitzarà la classe obrera catalana i basca i gallega en ajut dels explotats de Castella - ens menarà a l'acció conjunta i agermanada que posarà fi a un règim de misèria, d'embrutiment, d'esclavatge. Per a tots!

Visca la llibertat! Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de juliol del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit -
Socialista Unificat de Catalunya,
ex-Conseller de la Generalitat,
Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 108, 1 d'agost del 1952.

El nacionalisme és una concepció burgesa. La classe obrera no ha d'ésser, doncs, nacionalista.

Nacionalisme és xenofobia, xovinisme, racisme, un sistema pseudo-filosofic que preté justificar l'agressió contra uns altres pobles suposadament inferiors, l'opressió nacional d'un poble minoritari i més feble en el si del mateix Estat. Els nacionalistes emmetzinen la consciència i la intel·ligència dels ciutadans, àdhuc de la classe obrera, per tal de mobilitzar-los en les guerres d'agressió o de repressió nacional interior.

Hitler ha estat l'exemple darrer i més tràgic. Fanatitzà el poble alemany i l'exèrcit hitlerià lluità fins el darrer moment amb veritable fanatisme. Les prèdiques sobre la "raça de senyors" sobre el "feudalisme contemporani" - el món governat per l'aristocràcia germànica -emmetzina-- ren la sang i l'ànima del poble alemany. No cal pas que parlem ara de les conseqüències.

Franco, en l'àmbit espanyol, és un deixeble de Hitler. Ha practicat l'extermini en massa. Ha pretés anihilar físicament Catalunya practicant en el primer temps una política de despoblació mètodica. No va reeixir, però, per altres viaranys persegueix el mateix objectiu.

Es evident que Franco s'hauria aturat en el camí de la inhumana repressió nacional, si els mètodes i els propòsits haguessin provocat una reacció contrària en el poble castellà. Aquesta reacció no s'ha produït, perquè l'ànima del poble castellà està emmetzinada pel nacionalisme. Creu que Castella és Espanya i que Espanya és de Castella, i considera, per tant, lògica la castellanització dels catalans. Amb ingenuïtat pensa que s'ens fa un bé obligant-- nos a deixar de ser catalans per a esdevenir veritablement espanyols. Accepta, doncs, sense pensar-hi gaire, com -- una mesura necessària la persecució de la llengua catalana, el no admetre un milímetre més enllà del "folclorisme regional".

No és aquesta una convicció absoluta. En règim de llibertat el poble castellà reacciona amb ràpidesa i energia -- contra les prèdiques i els excessos nacionalistes. En el cor de Castella, el President Macià va ésser victorejat. L'estiu del 1934 els obrers de Madrid es declararen en va ga en defensa d'una Generalitat de Catalunya atacada pels

"Isidristes" catalans i els filo-feixistes espanyols. El President Màrtir Lluís Companys i els Consellers de Catalunya foren rebuts apoteosicament pel poble castellà d'Ocana, quan sortiren de presidi. Els intel·lectuals castellans vingueren a Barcelona el 1930 en acte d'homenatge i desgreuge als intel·lectuals catalans i a la llengua catalana perseguits i vexats per la dictadura de Primo de Rivera,

Si els pobles són, de vegades, víctimes del nacionalisme sempre reaccionen quan se'ls pot parlar d'home a home de ciutadà a ciutadà, d'obrer a obrer. Car res no justifica l'odi entre pobles. I actualment, els castellans són víctimes, com els catalans, del mateix règim feixista i la misèria del poble castellà és igual i en certs casos pitjor, a la misèria del poble català.

Els nacionalistes castellans han estat vençuts en els anys gloriosos de la República i de la Generalitat de Catalunya. I tornaran a ésser vençuts sempre que tinguem el seny de no oposar-nos un altre nacionalisme, sempre que als excessos i crueldats d'un nacionalisme orb i violent sapiguem oposar la fortitut del patriotisme català!

Visca la llibertat! Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques.

Barcelona, 1 d'agost del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 109, 1 de setembre del 1952.

Si el nacionalisme és una concepció burgesa, el patriotisme ha d'ésser la concepció de la classe obrera. No devem doncs, respondre a les provocacions nacionalistes del -- franquisme amb explosions de nacionalisme català. Hem -- d'oposar a l'assimilisme violent, terrorista del franquisme, un patriotisme refermat i actiu. I essent el patriotisme, essencialment, voluntat de pervivència nacional, - Catalunya triomfarà.

No hem de subestimar la tècnica descatalitzadora del franquisme. Seria aquest un error gravíssim. Per bé que el franquisme segueix camins coneguts, per manca d'imaginació creadora, la seva acció és sumament perillosa. No s'acontenta en perseguir la llengua catalana, de privar--nos del nostre instrument natural de cultura i expandi---ment, de rebaixar-la al nivell de "patois" groller. No -- és limita a convertir Catalunya en colònia d'una burocràcia armada i d'una burocràcia civil, immoral, superba, asenyoretada, provocadora -"hable usted cristiano!, no la-dre usted"!-- en esbandir els de tota funció política, sindical, cultural, tècnica, jurídica, administrativa. L'acció descatalintzadora del franquisme és integral i, per -- consegüent demogràfica.

Certament, la Catalunya d'avui no és pas la Catalunya del 19 de juliol del 1936. La població catalana ha perdut en quantitat i en qualitat. La població no catalana ha augmentat en quantitat, per bé que no en qualitat. Una generació catalana ha estat anihilada per la guerra i la re--pressió. I no una generació qualsevol, sinó la de Macià i Companys, dels dirigents de la vida política, sindical, cooperativa, cultural, econòmica de Catalunya, la generació del 14 d'abril del 1931, del 19 de juliol del 1936, - de les batalles de Terol, del Segre i de l'Ebre: la generació més dinàmica i més conscient, fruit d'una centuria de renaixença pàtria. A l'ensem, una massa enorme de -- treballadors miseriosos, fugint de la misèria i de la repressió, considerant-se altres, en tant que "ex-combatientes", els protegits del règim, ha immigrat a Catalunya i ha trasbalsat a fons els percentatges i les perspectives. Aquesta immigració continua, car és una política conscient del règim.

D'ací que se'ns plantegi un dilema indefugible: assimilar incorporar a la vida catalana la massa immigrada o resignar-nos a un període de decadència amb el consol relatiu

d'una possible i llunyana segona renaixença. El dilema -- no es pot resoldre més que d'una manera: Catalunya ha -- d'assimilar la massa immigrada.

Que Catalunya pot fer-ho, ens ho demostra la reflexió i -- l'experiència. El nivell de vida i cultura dels catalans per bé que hagi sofert una caiguda vertical sota el fran -- quisme, és la força superior al de la massa immigrada i -- aquesta, per consegüent, mai no podrà assimilar-los. Els immigrants són obrers, treballadors, són víctimes d'un rè -- gim de terror i de misèria, són malaurats que cerquen pa -- benestar, tracte humà, una perspectiva de progrés i lli -- bertat, són germans dels obrers i treballadors catalans. I per bé que molts d'ells, recent arribats, estan plens -- de prejudicis, la realitat de la vida catalana els guanya els neteja de terenyines el cervell, generalment amb rapi -- desa. I quan s'adonen i comprenen les monstruositats que es cometen contra Catalunya i els catalans, es revoltent i es converteixen, en la mesura que intimen amb nosaltres, -- en simpatitzants, en aliats i en germans de lluita.

No patim pas d'optimisme a ultrança. Reflexionem i recor -- dem els antecedents. No és la d'avui la primera riuada. En temps de Primo de Rivera ni va haver una també enorme. Aleshores es plantejà el dilema d'avui i es va resoldre -- positivament com resoldrem el d'ara si són catalans cons -- cients i assenyats. Què va ocórrer? La prova de foc và -- rem tenir-la en les eleccions constituents de juny del -- 1931. Lerroix va presentar una llista de presidents dels "centros regionales", donant per bo el suposat anticatala -- nisme dels immigrants. Aquests, però, votaren en massa la llista encapçalada pel President Macià. I els fills dels immigrants del període de Primo de Rivera són avui bons ca -- talans com els de la vella nissaga.

En la perspectiva albirem la mateixa victòria. Catalunya assimilarà la nova massa emmigrada, perquè els ofereix -- una vida més justa, més decent, més lliure. Altrament, -- una reacció nacionalista dels catalans complementaria la tactica franquista, enfrontar obrer a obrer, poble a po -- ble, dividir per a vèncer i esclavitzar-nos a tots.

No fem el joc de l'enemic!

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repú -- bliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de setembre del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit So -- cialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 111, 1 de novembre del 1952.

El cosmopolitisme és una concepció burgesa. La classe obrera no ha d'ésser, doncs, cosmopolita.

Malgrat que l'imperialisme mundial homogeni és una impossibilitat històrica, sempre el grup imperialista més fort lluita per la dominació mundial. Està en la naturalesa del capital monopolista la voluntat de domini, de sotmetre rivals i competidors. D'ací que la guerra sigui una política constant i inevitable dels imperialistes. I és sempre pels camins de la guerra que el grup imperialista més fort pretén realitzar la seva ambició. Així es va comportar ahir el capital monopolista hitlerià. Així es comporta avui el monopolisme ianqui.

L'amor a la pàtria, el patriotisme viu i dinàmic, és l'obstacle major que s'oposa a les cobejances imperialistes. Aquest obstacle és invencible quan la classe obrera enarbori la bandera nacional en defensa de la Pàtria amenaçada, agredida o envahida.

La classe obrera, però, quan no ha assimilat suficientment els principis del marxisme-leninisme, quan els nuclis dirigents són renegats del marxisme o líders de l'economisme sindicalista, és sensible a la fraseologia llampejant, a les prèdiques que amaguen amb paraules boniques propòsits reaccionaris. D'ací que el cosmopolitisme sigui l'instrument principal que els imperialistes i els seus agents manegen per a desorientar, afeblir, dividir i junyir una classe obrera nacional en un determinat moment històric.

Afeblir el sentiment nacional per a millor dominar la nació i amb ella els nacionals. Heus ací l'objectiu del cosmopolitisme, arma "ideològica" dels monopolistes. "Vai -- més viure hitlerià que morir francès", deien els agents -- d'Hitler a França. "Fora fronteres"! criden avui als europeus occidentals els instruments conscients o inconscients dels imperialistes ianquis. Car, evidentment, una massa europea desnacionalitzada comanada per "americans 100 % seria un mercat d'esclaus a mobilitzar en la guerra contra la Unió Soviètica i les democràcies populars. El cosmopolitisme és avui un article d'exportació ianqui, un article de consum interior prohibit a Nord-Amèrica. Els imperialistes de torn prediquen el cosmopolitisme als altres i el més fanàtic nacionalisme als del propi país Hitler exaltà històricament el nacionalisme alemany i amb gauleiters, SS i forns crematoris també "unia Europa". Els imperialis

tes ianquis exalten el nacionalisme 100% nordamericà i emmagatzemen bombes atòmiques i bacteriològiques. Doncs, aquest és el doble joc imperialista: cosmopolitisme a l'exterior, nacionalisme a l'interior.

Nosaltres, catalans, coneixem per experiència les malvestats del cosmopolitisme. La classe obrera catalana ha estat molts anys cosmopolita, sensible a les prèdiques i pràctiques cosmopolites: ciutadania mundial, idioma universal, indiferència nacional, menyspreu del propi idioma etc. No s'adonava que els predicadors cosmopolites qualificaven despectivament de "dialecto" l'idioma català, de reaccionari tot intent d'oposició a l'hegemonia castellana, eren subjectes que imposaren l'us del castellà en la oremsa, en el llibre i en les assemblees sindicals. El cosmopolitisme importat per vulgars agents de l'assimilisme castellà i daurat pel fals doctrinarisme dels socialistes madrilenys, ens ha fet un dany immens: ha perllongat el domini burgès de la vida nacional, ha determinat la pervivència absurda de l'anacronic anarquisme, ha infantat el galimaties filosòfic-metafísic-sentimental del faisme, ha retardat la formació del Partit polític de la classe obrera: el Partit Socialista Unificat de Catalunya.

Al cosmopolitisme dels imperialistes, la classe obrera catalana ha d'oposar la pràctica conseqüent de l'internacionalisme proletari!

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de novembre del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 112, 1 de desembre del 1952.

Interiorment, la base de l'internacionalisme proletari és la nació. I ho serà mentre les nacions no hagin acomplert la seva missió històrica. De la nació actual, la classe obrera n'és la columna vertebral i ha d'ésser-ne, per -- tant, la classe dirigent.

La classe obrera, doncs, ha d'ésser nacional i internacio-- nal. Ha de tenir una teoria nacional pròpia i una conduc-- ta internacional de classe. I és la conjugació dels dos elements que la classe obrera comprendrà i practicarà -- l'internacionalisme proletari.

De teoria nacional i internacional, la classe obrera no-- més pot tenir-ne una: la que desenvoluparen i han aplicat Lenin i Stalin.

Abans de la primera guerra mundial imperialista, la so--- cialdemocràcia va teoritzar i practicar un fals interna-- cionalisme. Segons aquella equivocada interpretació del marxisme, per a ésser bon internacionalista calia llençar al femer la senyera nacional. Lenin i Stalin varen demos-- trar la falsedat teòrica de vital concepció. I des de -- les primeres hores de la Revolució d'octubre, Lenin, Pre-- sident del Govern bolxevic, Stalin, Comissari de les Nacio-- nalitats, comprovaren en la pràctica la força i la raó -- del genial principi que ambdós elaboraren i aplicaren; - "El problema nacional i colonial és part indisoluble del problema general de la revolució proletària".

Es l'experiència pregonada dels nostres dies.

Dos mons estan en lluita, dos camps s'enfrontaren: el -- camp anti-imperialista i de pau dirigit per la Unió Soviè-- tica, el camp imperialista i de guerra dirigit per Estats Units de Nordamèrica, el món socialista i el món capita-- lista. En el camp anti-imperialista militen els països -- governats per la classe obrera, tots els partits comunis-- tes i obrers, tots els sindicats no influenciats, manats o subvencionats pel Vaticà i el capital monopolista, tots els homes progressius que de debó lluiten per la pau i -- una civilització superior. En el camp imperialista estan els països encara explotats per la burgesia nacional i el capital monopolista internacional, els Franco, els Triang Kai Xec, els Sygman Rhee, els neo-nazis i els neo-feixis-- tes, el Vaticà i els feudals àrabs, totes les forces de -- regressió i de repressió. Els països del camp anti-impe-- rialista avancen inflexiblement, la Unió Soviètica envers

el comunisme, les democràcies populars envers el socialisme. Els països del camp imperialista, en la mesura que -- practiquen l'anti-comunisme i l'anti-sovietisme, van per -- viarany reaccionaris i cauen en l'abim del neo-nazi-fei-- xisme, envers règims d'esclavització de la classe obrera, dels democràtes de tot matis, sense altra perspectiva que la catàstrofe incommensurable: la guerra contra la Unió So viètica i les noves democràcies.

No és aquesta la tràgica experiència de la classe obrera - catalana?, No som, ja avui mercat i carn de canó dels im- perialistes ianquis?

I no és aquesta experiència la que ens assenyala el camí, el nostre camp? El camí de la solidaritat proletària, el camp de les nacions proletàries i dels germans que en els països capitalistes lluiten, com nosaltres, per la lliber- tat, per la democràcia per la pau?

La victòria dels imperialistes ianquis, del camp imperia-- lista, no seria la guerra i una més cruel repressió de -- classe, una perllongació indefinida i encara més inhumana del règim terrorista de França?

La Victòria de la Unió Soviètica, del camp anti-imperialis- ta, no serà pau i llibertat treball i democràcia, liquida- ció de l'explotació de l'home per l'home, dels pobles fe-- bles per altres més forts, l'enfortiment indiscutible i ir- remeiable del franquisme, via lliure per a reconstruir la vida nacional catalana, la convivència fraternal dels po-- bles peninsulars, la construcció de la Federació Democràti- ca de Repúbliques Hispàniques?

La classe obrera catalana no ha de dubtar. No duhtarà. I aplicarà sense defallences els dos principis bàsics de -- l'internacionalisme proletari: defensar o reconquistar la sobirania nacional, defensar incondicionalment la Unió So- viètica, del camp anti-imperialista, llur política de pau, de coexistència pacífica dels dos sistemes: el socialista i el capitalista.

Barcelona, 1 de desembre del 1952.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit so- cialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 114, 1 de gener del 1953.

La classe obrera catalana ha de comprendre i assimilar el principi bàsic de la teoria nacional de Lenin i Stalin: - "El problema nacional i colonial és part indissoluble del problema general de la revolució proletaria". Car d'a---quest principi se'n dedueix el que ha de guiar l'acció: - el principi del dret preeminent de la classe obrera. L'a lliberament nacional no allibera automàticament, necessàriament, la classe obrera. Mentre que l'alliberament de la classe obrera automàticament, necessàriament, allibera la nació.

Noruega, abans de la primera guerra mundial; Finlàndia, - Estonia, Letonia, Lituània, Polònia, Hongria, Txecoslovàquia, Albània i Irlanda, després de la primera guerra mundial: Islàndia, Síria, Líban, Líbia, Índia, Paquistà, - Birmanya, Indonèsia, i Ceilan, després de la segona guerra mundial: es constituïren en Estats separats, més o --menys independents políticament. La classe obrera, però, d'aquests països no s'alliberà pas de l'explotació capitalista. Car una revolució estrictament nacional només elimina, i en part encara, la burgesia de l'Estat opressor, colonitzador i, en la nació, la burgesia i el capital monopolista internacional segueixen oprimint i explotant la classe obrera. En el procés general de la revolució proletaria, una revolució estrictament nacional -o institu--cional- és una etapa i res més. Tanmateix, una etapa positiva, doncs esbandeix un element de distracció, de dispersió de forces, de confusions teòriques i pràctiques: - un element pertorbador que, pel sol fet d'existir, ofereix a la burgesia nacional l'oportunitat d'actituds i d'actes populars que no posen en perill immediat el seu interès i seguretat de classe dirigent, dominant.

Un any abans d'acabar la primera guerra mundial, triomfà la Revolució Socialista d'octubre. La classe obrera russa, dirigida pel Partit de Lenin i Stalin, prengué per assalt l'Estat de l'Ex-Imperi tsarista. I per primera vegada en la història, la classe obrera començà a construir - una societat sense classes, sense explotació de l'home --per l'home, dels pobles febles per un poble fort. I automàticament, necessàriament -Stalin ha demostrat que la solució del problema nacional assegurarà i consolidarà la Revolució Socialista- la immensa presó de pobles que foren --l'imperi tsarista i la República burgesa dels Kerenski, - es transformà en la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques, unió voluntària de nacions i grups ètnics amb --

igualtat de drets. Les nacions asiàtiques i els nombrosíssims grups ètnics de Rússia, estaven en franc i ràpid procés d'extinció. Car el tsarisme i el kerenskisme practicaven una política sistemàtica d'extermini dels grups nacionals i ètnics, de russificació intrasigent i violenta, com la franquista d'ara contra Catalunya, Euzkadi i Galícia, política de genocidi i de castellanització per la força. Amb la victòria de la classe obrera russa les nacions i grups ètnics reneixeren i han realitzat en menys de 35 anys progressos incalculables, gairebé imprevisibles per la seva vastedat i profunditat. S'han reconstruït els idiomes nacionals -idiomes que es transmetien de generació en generació per via oral- i les escoles nacionals i ètniques han liquidat l'analfabetisme secular i els instituts i universitats en llengua nacional i ètnica han forjat l'estol de savis, de professors, de mestres, de professionals, de tècnics, d'obrers i pagesos altament qualificats que, a l'avantguarda i amb la massa treballadora, dirigeixen i construeixen llur nació. En la història de la humanitat no es poden citar exemples iguals o llunyanament semblants. És el "miracle" del nostre temps, el salt prodigiós d'una massa humana esclava i depauperada, ignorant i torturada, supersticiosa i alcoholitzada, en línia d'extinció, i d'unes terres saquejades i esterilitzades pels senyors feudals, a la vida plena i lliure de Repúbliques federades, de Repúbliques autònomes de grups ètnics autònoms, amb Govern propi, amb cultura pròpia, economia i justícia pròpies, amb exèrcits i relacions exteriors pròpies les més evolucionades, amb un nivell de vida en ascensió constant i vertiginosa.

El dret preeminent, però, de la classe obrera, no vol pas dir que aquesta ha de desinteressar-se de la qüestió nacional fins i tant no hagi conquistat l'Estat. N'ha de voler ésser, en tot moment, la classe dirigent.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de gener del 1955.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 115, 1 de febrer del 1953.

El dret preeminent de la classe obrera presuposa l'existència de classes, quan, en la nació no s'ha resolt el problema fonamental, quan la classe obrera té el dret, però, no l'exercici del dret, quan la classe obrera no dirigeix -- l'Estat, si no que el suporta.

Per tant, el dret preeminent de la classe obrera exclou el principi de la unitat de destí dels nacionals; principi especulatiu de la burgesia. No existeix la unitat de destí en una nació l'estat de la qual està en mans de la burgesia, ni en la dominant ni en la dominada. La unitat de -- destí només pot existir en una nació sense classes, val a dir, on una nació en la qual la classe obrera exerceix, -- efectivament, el seu dret preeminent.

En les nacions no alliberades del jou capitalista existeixen dues classes antagòniques: la burgesia i la classe -- obrera. I, per consegüent, l'estat nacional només pot ésser dirigit per la burgesia o per la classe obrera. No hi caben tercers dirigents.

La burgesia és camaleònica. Pren el color i la forma ambientals, els que li convenen. Es liberal a Anglaterra, -- republicana a França, inquisitorial a Estats Units de Nord Amèrica, hitleriana a Alemanya, mussoliana a Itàlia, justicialista a l'Argentina, aprista a Bolívia, nacionalista a Formosa, militarista al Japó, franquista a Espanya. Desenvolupa al màxim el principi camboià: "República? Monar-- quia? Democràcia? Feixisme? Militarisme? Pau? Guerra?. Capitalisme "I amb aquesta o altra forma i color, la burgesia monopolitza l'estat, explota la classe obrera i la nació.

En la nació la burgesia és un cas que no es resigna a morir. Ha realitzat ja la seva missió històrica i el seu -- destí ineludible és desaparèixer i morir, com varen morir la monarquia absoluta i el monopoli estatal de l'aristocràcia i el clergat d'abans la Revolució Francesa.

En la nació, la classe obrera és la força viva, ascendent. Ha de realitzar la seva missió històrica, construir una societat sense classes, sense explotació de l'home per l'home d'un poble per un altre poble. I el seu destí ineluctable es ascendir, prendre l'Estat de mans d'una classe cadu-- cada.

La burgesia és la classe descendent i el proletariat la -- classe ascendent. La burgesia no pot prescindir dels --- obrers, perquè del seu treball n'extreu poders i riquesa. I aquesta necessitat és el seu taló d'Aquiles. La classe obrera no solament pot prescindir sinó que n'ha de prescindir de la burgesia, car ha d'anihilar tota mena d'explotació humana. I aquesta necessitat converteix la classe ascendent en invencible. Són classes antagòniques i de destí contrari.

La burgesia es serveix de la nació. I la traeix, quan la nació contraria el seu interès de classe. La burgesia catalana, no va enlairar Primo de Rivera, el dictador que havia de dissoldre la Mancomunitat? La burgesia catalana, no va recolzar en Lleroux i Gil Robles que havien de decapitar la Generalitat? La burgesia catalana, no va subvencionar els generals perjurs que havien de dissoldre la Generalitat de Catalunya i sotmetre Catalunya al pitjor i més -- sagnant esclavatge de la seva història? La burgesia catalana, no malda avui per una simple restauració que, des -- del punt de vista nacional no seria més que la continuació potser menys humana, de la situació actual?

No existeix, doncs, la comunitat de destí dels nacionals -- d'una nació dominant o dominada i no alliberada del capitalisme.

Això no vol dir, però, que la burgesia i la classe obrera no puguin tenir en casos concrets i en circumstàncies determinades, un interès comú.

Es el nostre cas.

Ens interessa a tots l'anihilament del règim franquista, -- el més aviat millor. Interessa a la burgesia per raons -- que avui no hem d'escatir. Interessa a la classe obrera -- per totes les raons i encara que només fos per defensar la que Franco, el provocador de guerra, amenaça constantment. I aquest interès comú ens obliga a unir esforços, a aliar-nos per l'assoliment d'objectius concrets: liquidació del franquisme, restabliment de la República a Espanya i, en -- tant que catalans, i d'acord amb bascos i gallecs, exercici lliure del dret d'autodeterminació.

Car, en el moment actual, la unitat nacional dels catalans la unitat dels pobles hispànics, no contradiuen els principis del marxisme-leninisme, sinó que són la conseqüència. Pel camí reobert de la llibertat, de la democràcia, arribarem a la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

JOAN COMORERA
Secretari general del P.S.U.
de C., ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 116, 1 de març del 1953.

La teoria ha de viure en els fets i els fets han d'estar - amarats de teoria. Sense una teoria revolucionària justa, la classe obrera és víctima dels aventurers i dels històrics. Malmena les seves forces i a cada exaltació segueix l'aplanament que permet a la burgesia accentuar domini i explotació. Sense una pràctica conseqüent, però, la millor, la més justa de les teories revolucionàries degenera en especulació intel·lectualista: la classe obrera es immobilitzada o dividida per bizantinisme eixorcs.

Si Lenin i Stalin haguessin només teoritzat, no s'haurien produït els dos fets més transcendents de la història humana: la Revolució Socialista d'octubre i la construcció de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques. Ni Lenin ni Stalin serien les figures màximes de la Humanitat.

La classe obrera de Catalunya ha, doncs, d'assimilar la teoria i la pràctica de Marx i Engels, de Lenin i Stalin.

Abans de la guerra la classe obrera de Catalunya era, en la pràctica, revolucionària. En la història del moviment obrer internacional, Catalunya és honorada. A Barcelona s'organitzaren els primers Sindicats d'Espanya i a Catalunya esclatà la primera vaga general, el segle passat. Si la classe obrera de Catalunya s'ha distingit per la seva combativitat, també s'ha distingit per la manca de perspectiva i per les caigudes verticals de la depressió i de recessió. Catalunya ha estat, doncs, un exemple clàssic de pràctica sense teoria. Car el lerrouxisme no va ésser una teoria, sino una infame provocació policial, ni va ésser ni és ni serà mai teoria l'embolic filosòfic-místic-literari de l'anarquisme de l'anarco-sindicalisme, del comunisme llibertari i del faisme. Amb el primer, va sofrir l'experiència negativa i tràgica del 1909. Amb els segons va perdre les oportunitats històriques del 1917 al 1923 i de 1930 a juliol del 1936. La política castellanista del primer, la política castellanista dels segons, disfressada d'apoliticisme, d'anti-politicisme, tenien un denominador comú: la negació de Catalunya, del fet nacional català. La classe obrera de Catalunya, dirigida per viaranys de reacció i d'aventura, va ésser sempre delmada i tancada en carrers sense sortida. No coneixia i, en certs moments, refusava d'admetre aquesta veritat essencial: que essent la classe obrera columna vertebral de la nació havia i ha d'ésser la classe dirigent.

Començada la guerra civil, creat el partit Socialista Unificat de Catalunya, la teoria i la pràctica de Marx i Engels de Lenin i Stalin, varen, per primera vegada, exaltar i mobilitzar nuclis essencials de la classe obrera. Arribarem al gran tombant històric. I en uns mesos de lluites aferrissades i necessàries, el P.S.U. de C., partit marxista-leninista, esdevingué el primer partit nacional català. La classe obrera de Catalunya havia trobat el seu camí. Camí del qual ja no en sortiria més.

En la situació actual, la teoria i la pràctica de Marx i Engels, de Lenin i Stalin, ens conduiran a la victòria. Perquè ens permeten establir i seguir les línies generals de l'acció decisiva.

Tenim davant nostra una qüestió prèvia: el règim franquista. I la perspectiva del post-franquisme.

Per a acabar amb el franquisme ens podem unir, ens devem unir amb tots els que vulguin combatre'l. La fi del franquisme, però, no és un acabament, sinó el començament de quelcom superior en substància i en estructura.

La classe obrera de Catalunya, columna vertebral de la nació, ha de tenir, doncs, una política nacional pròpia.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de març del 1953.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 118, 1 d'abril del 1953.

El règim estatal, en abstracte, no resol automàticament la qüestió essencial: l'alliberació de la classe obrera, la construcció d'una civilització sense classes, sense explotació d'homes i de nacions.

En règim de Monarquia o de República, si l'Estat segeueix en mans de la burgesia, la classe obrera és explotada i la nació oprimida.

Se'n dedueix d'això, però, que la classe obrera ha de desinteressar-se del règim, que per a ella tant se val. República com Monarquia?. Absolutament, no!

Car les possibilitats de desenvolupament d'un i altre règim no són pas iguals.

Amb la Monarquia, supervivència feudal, la perspectiva és tancada. La Monarquia no pot concebre ni admetre la ideologia proletària. Essent ella mateixa un privilegi de sang, necessàriament ha de recolzar, en el nostre temps, en el privilegi del diner. En moments determinats de feblesa pot la Monarquia recular, posar-se la careta de resignació i acceptació, però serà no per a colgar un passat sino per a reprendre alè i retornar al ple ús i usufruct del privilegi. Sempre, i en tot cas, la classe obrera, en el camí de la seva alliberació, s'hauria de plantejar el problema de l'enrocament de la Monarquia. L'antagonisme és absolut.

Amb la República, totes les perspectives són més clares, més obertes, netes de noses addicionals. Un moviment de fons pot canviar en unes hores l'estructura i el contingut de l'Estat republicà. Car la República no és un règim de privilegi ni de la sang ni del diner, per bé que provisionalment, en certes conjuntures, pugui degenerar en dictadura filo-feixista o feixista. El que decideix la qüestió és el principi i no les alternatives inevitables en la lluita dels dos mons: el capitalista i el socialista. En principi, la Monarquia és el poder del privilegi de sang al servei del privilegi del diner, servits un i altre, sobretot en els països de tradició catòlica, per la casta i les supersticions vaticanes. En principi, la República és la sobirania del poble i en ella l'exerceix efectivament quan es dirigeix per la classe obrera. Cap artífici històric o pseudo-històric, cap superstició mística o metafísica o de casta, s'interposen entre el poble i la sobirania,

enterboleixen la perspectiva de la presa del poder. El terreny del combat és llis i la fesomia veritable de les forces combatents, clara i definida.

A Romania, en acabar la segona guerra mundial, el Front Nacional dirigit per la classe obrera, va conservar provisionalment, la Monarquia. L'assaig durà poc, car la Monarquia esdevingué tot seguit baluart i refugi dels reaccionaris nacionals i dels espies, sabotejadors i provocadors dels imperialistes anglo-saxons. La classe obrera romanaesa foragità la Monarquia, proclamà la República i des d'aleshores, en règim de democràcia popular, construeix els fonaments del socialisme.

La nostra pròpia experiència no admet dubtes de cap mena. Molt menys, quan la classe obrera catalana i, en conjunt, el poble català han lluitat sempre contra la Monarquia, per la República. Perquè ha vist en la Monarquia l'obstacle tradicional a la satisfacció progressiva de les seves aspiracions democràtiques, de classe i nacionals. Perquè intuï que en règim republicà la seva sort immediata d'obrèr i de ciutadà s'humanitzaria, la secular opressió nacional seria batuda per formules de convivència, els camins serien oberts a totes les possibilitats i perspectives sense altra limitació o contenció que la major o menor assimilació de la teoria revolucionària de Marx i Engels, Lenin i Stalin.

Tanmateix, l'esclarament és necessari, car la pesombre franquista i el desig vehement de lliurar-se'n, tendeixen a crear o alimentar un clima fal·laciós i de conseqüències greus; acceptació de la Monarquia si els monarquics esbandeixen Franco i Falange. És la tesi malestruga, gens nova, del mal menor, de perillositat indiscutible i, malauradament, subestimada. Car, a Espanya, la restauració monàrquica seria la continuació del franquisme sense Franco, i també, amb Franco: no és aquesta l'especulació actual en casernes, sagristies i directoris bancaris? Les promeses que avui és fan, àdhuc de federalisme, a catalans bascos i gallecs, són paraules al vent. I contra elles i altres que puguin venir, ha de prevaldre i prevaldrà la qüestió de principi.

La classe obrera de Catalunya ha estat, és i serà república.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 d'abril del 1950.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.-
de C., ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 120, 15 de maig del 1953.

Provincialisme és l'antitesi de nacionalitat. El provincialisme és per tant, un instrument de l'Estat opressor -- contra la nació oprimida.

Aquesta és l'experiència històrica de Catalunya. L'experiència ens diu que el provincialisme ha prosperat en els períodes de decadència nacional i s'ha esfondrat en els de renaixença.

L'11 de setembre del 1714 la monarquia borbònica triomfant ens imposà el Decret de Nova Planta. Escolada, Catalunya ho perdé tot. La decadència nacional va ésser llarga i -- trista. I del 1714 a la Renaixença, Catalunya, històricament, és un erm: res és pot citar, res és pot recordar que valgui la pena. El 1808, Catalunya tenia ja totes les característiques d'una província de l' "Imperio", una província pobra, humil, gris, sense ambició ni perspectiva. Tant al marge del món estava que els catalans d'aleshores, caricatura dels catalans dels grans segles i dels grans catalans d'ara desnacionalitzats, despersonalitzats, varen fer la guerra als exèrcits de Napoleó, no per l'independència d'Espanya, com mentiderament afirma la història oficial, -- sinó per la dinastia borbònica contra la napoleònica, per la negra reacció clerical, aristocràtica i feudal contra -- les idees de la Revolució Francesa. El Bruch i Girona simbolitzen aquella guerra malhaurada que feren en benefici -- de l'opressor secular, contra les idees revolucionàries -- contra Catalunya. Tanmateix, els llibres, els nomes i els soldats francesos ens portaren, malgrat Napoleó, les llavors i la saó de la Renaixença.

La monarquia borbònica ens pagà els sacrificis d'aquella -- guerra, dividint Catalunya en "províncias" i imposant-nos la llengua castellana i les lleis castellanques a l'escola, l'institut, la universitat, a la justícia i l'administració, a totes les nostres accions i activitats. La divisió provincial, artificial i innecessària administrativament, -- no tenia ni té altre objectiu que el de liquidar el concepte i la consciència d'unitat territorial i nacional dels -- catalans. La monarquia volia i Franco vol que siguem "barceloneses", "leridanos", "gerundenses", "tarraconenses": la mínima expressió de catalans i, en tot cas, catalans de museu i de folklore.

Les idees, però, de la Revolució Francesa fecondaren la -- terra catalana i l'esperit dels catalans. I fou la glòria

sa Renaixença, la lluita conscient dolorosa, sovint tràgica, d'una minoria, primer, del poble tot seguit, per la reconquesta de la nostra personalitat per la reconstrucció de la nostra nació. Quant camí recorregut des de la nit trista del Bruch "del medio" a la Solidaritat Catalana, a la República Catalana de Macià, a l'Estat Català de Companys, de la "provincia" borbònica a l'Estatut de Catalunya promulgat per la República Espanyola.

En aquest llarg i torturat període de la nostra història, totes les dates que senyalen un progrés democràtic a Espanya corresponen a les de fets capitals de la renaixença catalana, com coincideixen les del retorn al poder de la tràgica reacció clerical, aristocràtica i feudal amb els dies de dol i de major sofrència per Catalunya. Car la causa d'una nació oprimida és progressiva, com és reaccionària la causa d'un Estat opressor.

D'ací que totes les experiències negatives nostres tinguin en la seva arrel el provincialisme i el domini periòdic dels opressors: les mateixes eixorques del segle dinové; el lerrouxisme i el subsegüent absentisme polític de la classe obrera, el primo-riverisme i la pèrdua de la Mancomunitat, la castellanització del moviment obrer i la pèrdua de les cojuntures històriques, el filo-feixisme de Lerroux i Gil Robles i la pèrdua de l'Estatut, la derrota militar de la República i el règim feixista, terrorista de Franco i de Falange: règim maleït que ens ha imposat de nou la divisió provincial l'us obligatori i exclusiu de la llengua castellana, les lleis i els funcionaris castellans. La reacció espanyola és sempre anti-catalana, com la revolució espanyola és sempre catalana, socialment i nacional.

La classe obrera de Catalunya, columna vertebral de la nació, que ha pagat amb la sang, la llibertat i la vida dels millors dels seus fills les aberracions i deformacions del provincialisme, l'ha rebutjat per sempre més.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 15 de maig del 1953.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit socialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 121, 1 de juny del 1953.

El règim d'autonomia polític-administrativa no és una solució justa del problema nacional. En determinades circumstàncies històriques, la classe obrera el pot acceptar en tant que règim provisional, punt de partida per a altra cosa millor. Car la vida dels pobles és dialèctica i no metafísica ni absoluta.

Catalunya ha fet l'experiència del provincialisme, del règim autòmic administratiu i del règim autòmic polític administratiu. Del provincialisme, de nou dominant i amb característiques sumament vexatòries i violentes, no cal pas que en parlem més. Varem tenir la Mancomunitat, o règim autòmic administratiu. Varem tenir l'Estatut, o règim autòmic polític-administratiu. Els dos moriren de mort traïdora, el primer a mans de Primo de Rivera, el segon a mans de Franco, generals fabricats a l'escola rifeña i, per tant, "Campeones de la Cristiandad" i "Protectores del Islam".

Les dues experiències foren positives en tant que proves de la vitalitat de Catalunya, que demostració de la capacitat constructiva dels catalans governants, per bé que parcialment, per ells mateixos. Foren, però, negatives, pel seu origen, per les reaccions estatals, per la força paralizadora i destructiva dels canvis polítics espanyols.

La Mancomunitat va ésser una concessió de la Monarquia a una burgesia exigent i intel·ligent. L'Estatut va ésser una concessió de la República a un poble que fou el primer en proclamar-la i de l'adhesió resolta del qual no en podia prescindir. La Monarquia va admetre la "unión administrativa de las cuatro provincias". La República qualificà Catalunya, "región autónoma". Però, ni la Monarquia ni la República varen admetre en concepte de nacionalitat. Ací rau el vici d'origen d'un i altre règim. La Monarquia ni tan sols va concebre la possibilitat d'una consulta popular catalana. La República va admetre que els catalans votessin i aprovessin l'Estatut de Núria, però el va arxivar

L'Estatut, doncs, va ésser, com abans la Mancomunitat, un acte unilateral, no la conseqüència d'un pacte. Les Corts Constituents varen establir el contingut i les normes d'aplicació, de financiació, de discriminació jurisdiccional i de revissió, no el poble català. L'Estatut republicà va permetre l'exercici lliure del dret d'autodeterminació, però, no va respectar la voluntat catalana democràticament expressada.

El no reconeixement de la nacionalitat catalana, el menyspreu de la voluntat nacional catalana, varen falsejar el problema i transformar una estructura estatal que podia és ser i havia d'ésser de convivència, en camp operacional de violència i intriga de forces contraries: dels catalans -- que aplicavem l'Estatut amb criteri maximalista i dels estatals que l'interpretaven amb criteri minimalista i amb el perjudici de retallades i reconsideracions i represa de serveis, en quant la correlació política ho consentís. D'ací que el traspàs dels serveis degenerés en disputa inacabable. D'ací que la Llei de Contractes de Conreu aprovada pel Parlament Català fos anul·lada pel Tribunal de Garanties Constitucionals. D'ací que aprofitant el putx trotsquista de maig del 1937, el govern central reprengué l'ordre públic, traspassat abans de la guerra a la Generalitat i sense el qual no hauria estat possible la gloriosa victòria del 19 de juliol. D'ací que la cursa històrica de Catalunya autònoma, sigui la dels conflictes d'interpretació i d'aplicació entre l'Estat i la Generalitat. D'ací que el règim estatutari, "concedit" per l'Estat Central "modificable" per ell i sotmés, en quant a la substància, financiació i, àdhuc, vigència, a les contingències polítiques d'Espanya, no tingués les característiques indispensables d'estabilitat, de continuïtat.

Atenent-nos als principis, el règim polític-administratiu no és una solució justa del problema nacional. Atenent-nos a la realitat, és una solució precària, car no permet resoldre el problema bàsic de l'exèrcit.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de juny del 1953.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 122, 1 de juliol del 1953.

Els principis no canvien en aplicar-los en aquest o un altre país. Però la tàctica i les modalitats d'aplicació no són uniformes. Unes són bones aquí i dolentes enllà. Car cada país té una psicologia i unes característiques políticoeconòmiques i hom no ha d'ignorar-les, si és vol reeixir.

Es clar que en la qüestió nacional, el problema militar, - que a Espanya és bàsic, es resoldria automàticament si la classe obrera foragités Franco, prengué el Poder i realitzés els principis de la revolució proletària. És la tesi de Franco. No és la tesi dels comunistes espanyols, dels socialistes unificats de Catalunya, de la classe obrera -- hispànica. Franco planteja el dilema: jo o el comunisme, per a espaordir les castes parasitàries i la burgesia, immobilitzar els seus enemics interiors, distreure i dividir republicans i demòcrates i mantenir-se, ell i la seva camarilla, en el Poder, l'engany és palès i groller, car a -- l'ordre del dia tenim no la revolució proletària, sinó el restabliment de la República democràtica. I en funció -- d'un règim democràtic hispànic es com la classe obrera catalana ha de plantejar i resoldre la qüestió nacional.

L'experiència històrica demostra que l'exèrcit espanyol i la democràcia hispana són incompatibles. Els assaigs democràtics a Espanya han estat tots ofegats en sang per l'exèrcit espanyol. Tan els que és promulgaren per via democràtica, com el imposats per una fracció liberal militar. El règim liberal i constitucional del 1812 fou esclafat militarment, mesos després del retorn d'exili de Ferran VII. Un "pronunciamiento" establí el règim liberal del 1820 i un "pronunciamiento", reforçat pels 100.000 "fills de Sant Lluís" -precedent de la nostra guerra- hi posà fi. Un "pronunciamiento" elevà el general liberal Espartero i un "pronunciamiento" l'enderrocà i exlatà el general Narváez i un "pronunciamiento" el tombà i coronà el general O'Donnell. Un "pronunciamiento" dirigit pel general Prim, de major -- substància, foragità els Borbons, proclamà la dinastia de Savoia. Un vot parlamentari proclamà la primera República i un "pronunciamiento" restaurà els Borbons. Un "pronunciamiento" nou estil inicià la lluita armada contra Catalunya i arrencà al Govern central la llei de Jurisdiccions. Un "pronunciamiento" nou estil -"Juntas de Defensa"- trobem -- en l'origen de la revolució republicana del 1917 i un "pronunciamiento" salvà el 1923 Alfonso XIII i els generals -- responsables de les catàstrofes del Rif. Un vot popular -- imposà la segona República i contra ella és "pronuncià" el

general Sanjurjo el 1932 i un "pronunciamiento" obrí el 18 de juliol del 1936 la guerra més sagnant i més infame de la història espanyola. I alguns pensen que un "pronunciamiento" anihilarà Franco i restaurarà la monarquia. I -- Franco pren les seves mesures i copia desvergonyidament la famosa llei Azaña.

L'exèrcit espanyol té el "pronunciamiento" en la sang.

El problema de l'exèrcit, en règim democràtic i d'acord -- amb l'experiència històrica, només pot resoldre's d'una manera: descentralitzant-lo. L'exèrcit estatal espanyol ha d'ésser la suma dels exèrcits nacionals de Catalunya, Euzkadi, Galícia, Castella... Unitat d'armament, d'entrenament, de directives generals, val a dir, un exèrcit multinacional dirigit tècnicament per un Estat major central i políticament per cada Govern nacional. Un exèrcit de nou tipus capaç de defensar-nos contra una agressió exterior, incapaç d'ofegar en sang la voluntat popular.

Aquest exèrcit de nou tipus no és assolible en un règim -- d'estatuts d'autonomia. Almenys, a Espanya.

Barcelona, 1 de juliol del 1953.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Socialista Unificat de Catalunya, -
ex-Conseller de la Generalitat, -
Diputat al Parlament Català i a -
Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 124, 3 d'agost del 1953.

La nova estructura estatal d'Espanya que, necessàriament, succeirà al règim franquista o a qualsevol règim provisional, si la niciesa dels republicans, dels demòcrates hispànics, li obre la porta, és inconcebible sense una nova estructura militar. Construir un règim federal o confederal i mantenir el mateix exèrcit centralitzat de casta, - és tant com condemnar-lo a mort ràpida i segura. Car la casta armada per un govern democràtic que cregués "en la paraula de honor" dels generals, inevitablement, s'aixecaria, com abans, contra el poder legal popular. Almenys a Espanya. Això va fer la República i d'això va morir.

I, en règim democràtic, a Espanya, el principi rector d'un exèrcit de nova estructura ha d'ésser la descentralització. A l'exèrcit tradicional, un militar català o basc - és assimilat per l'esperit de casta, essencialment castellà. Per tant, no seria una solució esperar l'ingrés de molts oficials catalans i bascos a l'exèrcit espanyol. I per altres raons. Primerament, perquè la vocació dels catalans i dels bascos no és militar. Segonament, perquè aquesta aversió a l'exèrcit, ultra la vitalitat econòmica de Catalunya i d'Euzkadi, és una reacció de tipus nacional. Tercerament, perquè l'antipatia dels catalans i dels bascos a l'ofici militar només podrà ésser trencada per una concepció revolucionària de l'exèrcit i de la seva missió en l'Estat i en la Nació.

L'exèrcit estatal espanyol de nou tipus ha d'ésser, doncs la suma dels exèrcits nacionals dirigits tècnicament per un Estat Major Central i políticament per cada govern nacional. Aquesta concepció no és nova, ni és negativa, - ni és nacionalista. És la concepció que imposa l'experiència històrica.

No és nova, car sorgeix en els moments crucials del nostre moviment nacional. No és negativa, perquè la força - d'un exèrcit dimana, sobretot, ultra la direcció, l'equip i l'entrenament, de la causa justa o injusta per la qual combat: l'exèrcit federal del Kaiser Guillem II va ésser batut i l'exèrcit hitlerià, fortament centralitzat ja - pels governs de la República de Weimar, ha estat anihilat. No és nacionalista, perquè no contradiu, ans bé emana - principis de la teoria nacional leninista-stalinista.

La Constitució vigent de la Unió Soviètica estatueix que les Repúbliques federades tenen el dret d'organitzar llurs

exèrcits nacionals i a tenir relacions exteriors pròpies, nacionals. Amb la limitació obligada i lògica, doncs es tracta de nacions no independents, sinó federades, unides per un objectiu comú, per una comunitat de destí, d'aplicar correctament les directives generals i orgàniques, militars i polítiques del Govern de tota la Unió.

Per què hauria d'ésser nacionalista la petició d'un exèrcit català o basc o gallec o castellà, si Catalunya, Euzkadi, Galícia i Castella tenen el dret inalienable, imprescriptible, a la separació, a constituir-se en Estats independents? Qui accepta el més, accepta el menys.

Contràriament, és just i obligat que Catalunya, Euzkadi, Galícia i Castella exigeixin garanties d'estructura militar que facin impossible el retorn del passat. Catalunya i Euzkadi edificaven amb èxit llur vida nacional. Galícia elaborava el seu Estatut. I castellans, valencians, andalusos i altres grups ètnics observaven amb amistat i interès creixent la febrera activitat dels pioners d'un Estat espanyol de nova estructura. La vida, en cada nació i en cada regió ètnica, era intensa, vital: màxim expandiment de la pròpia personalitat, màxima unitat en la diversitat. S'albirava ja l'era de la convivència, la fi de la "conllevància". I, de sobte, un grup de generals - perjurs ho ofegà tot en sang i en tragèdia.

Com no exigir que una nova estructura militar colgui per a sempre més la barbàrie dels "pronunciamientos" i asseguri l'estabilitat, el progrés indefinit de la democràcia restaurada!

Això o la separació?

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 3 d'agost del 1955.

Joan Comorera

Secretari General del Partit Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball nº 125, Setembre-octubre del 1953.

La separació, però, és la solució possible, convenient, - justa?

Atenent-nos als principis de la teoria nacional leninista stalinista, no hi ha res a discutir: els catalans tenim - el dret a fer de Catalunya un Estat independent. Per tant la classe obrera de Catalunya no pot ésser anti-separatista, ni pot opinar que la separació, en qualsevulla circumstància, seria una aspiració o una realització reaccionàries.

Se'n dedueix d'això que la classe obrera de Catalunya és o ha de ser separatista? Absolutament, no. Vol dir que la classe obrera de Catalunya, donada una situació històrica concreta, podria ésser, àdhuc hauria d'ésser separatista, sense deformació nacionalista i contra la burgesia nacional.

El desenvolupament del capitalisme és desigual, ens ha -- dit Lenin. Cada país és característic, cada país capitalista és dirigit per una burgesia característica. Nordamèrica i Espanya són països capitalistes. Nordamèrica, - però, és el país del capitalisme monopolista i Espanya no ha superat encara l'estadi del capitalisme menestral. D'ací que cada classe obrera nacional tingui problemes -- propis que només ella pot copsar abastament i resoldre. D'ací que la lluita de la classe obrera, internacionalment solidària i homogènia, es diferenciï de país a país, s'enfronti amb perspectives distintes.

La llei leninista sobre el desenvolupament desigual del - capitalisme és, doncs, real i substancial. Palesa la niciesa de la tesi trotskista referent a la revolució permanent, simultània i universal. Palesa, precisament, que - la civilització socialista universal s'assolirà mitjançant revolucions populars i socialistes nacionals successives. Per tant, cada classe obrera nacional ha d'aprofitar tota cojuntura nacional o internacional per a realitzar la seva revolució, independentment de la situació o de les -- perspectives o possibilitats revolucionàries de la classe obrera d'un país veí o llunyà. Per tant, si un conjunt - de fets peninsulars o determinats per una realitat internacional concreta, fessin possible la victòria proletària a Catalunya, per bé que no en els altres pobles hispànics la classe obrera catalana tindria el dret i el deure de - construir un Estat independent i disposat a unir-se, a federar-se amb altres estats populars o socialistes. I el mateix s'ha de dir d'Euzkadi, de Galícia i de Castella.

Car la comunitat de destí dels proletaris és internacional i no estatal, quan un Estat multinacional practica el genocide, l'anihilament sistemàtic de les nacionalitats més febles. Es el cas d'Espanya. I no admetre-ho és filisteisme, com diria Lenin.

El que no ha d'ésser la classe obrera de Catalunya és separatista per anticastellanisme. Certament, el poble castellà és massa de maniobra dels genocides. També, però, -- n'és la víctima. Car, de les nacions hispàniques, va ésser la primera a perdre les seves llibertats i ha estat -- després i és ara carn d'un enemic comú i al qual, agermanats, hem de combatre i vèncer. La separació per anticastellanisme és una concepció burgesa totalment oposada a la concepció proletària del problema nacional.

Per a la classe obrera de Catalunya, doncs, el problema de la separació o no separació no és de principi, si no dialèctic.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, setembre-octubre del 1953.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit --
Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 126, 1 de novembre del 1953.

Lenin ens ha dit que el problema nacional, en règim capitalista, només un per cada mil casos, és resol pacíficament i democràtica. La història ho confirma, car des de la Revolució Francesa, moment de naixença i estructura de la nació burgesa, només dues vegades s'ha resol pacíficament i democràtica, el problema nacional: Noruega que, a començaments del segle, es separà de Suècia mitjançant plebiscit i Islàndia, després de la segona guerra mundial, es separà de Dinamarca, també mitjançant plebiscit.

Podem admetre que a Espanya és possible la solució del problema nacional a la manera noruegiana i islandesa?

La constant de l'Estat espanyol ha estat i és el genocidi, val a dir, la castellanització, l'assimilació violenta dels pobles febles. Pels dirigents de l'Estat espanyol, la solució del problema nacional ha estat i és la castellanització de Catalunya, la "maquetització" d'Euzkadi i de Galícia: Muntar damunt les runes nacionals de Catalunya, d'Euzkadi i de Galícia, l'Estat "uno e indivisible".

Es una política secular que ha creat dues psicologies nacionals: la castellana agressiva i la defensiva catalana, basca i gallega. La psicologia d'agressió no admet més que la violència: violència per a sotmetre el poble rebel violència per a barrar el pas a tota renaixença nacional aliena, violència per a no perdre, en cap cas, les terres de conquesta i de profit. La psicologia defensiva crea un concepte d'inferioritat, el qual, a l'ensem, és de feblesa i de pervivència i una negació militar que res té a veure amb el coratge o no dels homes, però que influeix decisivament en les reaccions davant l'opressor i en l'apreciació dels mitjans per a conquerir o reconquerir la llibertat.

Els catalans no som militars, ni militaristes. Som antimilitaristes, en profunditat. La manca d'afició militar dels catalans ha relluït en dos moments ultraviolents i sagnants recents: quan la nostra guerra i en la guerra dels francesos contra els ocupants nazis i els neo-nazis de Vichy. Quan la nostra guerra les escoles d'oficials s'emplenaren de catalans, però per la competició legítima i necessària per graus i comanaments, ben pocs hi prengueren part.

Després de l'hecatombe nazi, centenars de combatents catalans revalidaren els graus de caps i oficials de l'exèrcit francès -un general, tinent coronels, comandants, capitans i tinent- per decisió i, en certs casos, per imposi-

ció del nostre Partit, no espontàniament. Acabada la lluita, el català que acceptà la milícia per a complir un deure, palesà tot seguit en la fàbrica, en el comerç, en la botiga, en el talleret menestral, en el tros a llaurar i - allà se'n va sense repensar-s'hi. Es aquest el nostre tarannà nacional: l'uniforme ens pesa i el treball ens atrau i obsessiona. La manca d'afició militar no vol pas dir, - però, covardia davant la mort o el sacrifici d'una guerra. El 19 de juliol l'home català derrotà, en batalla de carrer, el militar professional. La batalla de l'Ebre, la -- més gran batalla de la guerra segons els mateixos franquistes, va ésser, essencialment, la batalla dels soldats, oficials i comandants catalans: batalla que el soldat català no hauria perdut, si la traició i l'esperit de capitulació no haguessin paralytat l'Estat Major de la zona Centre--- Sud. I el soldat català a Mallorca, a l'alt Aragó a Osca, a Tardienta, a Alcubierre, a Zuera, a Belchite, a Terol, a Singra, a Balaguer, a Tremp, al Segre, al planell castellà a la ciutat universitària de Madrid, va ésser exemple de - tremp, de disciplina, d'abnegat heroisme. El català admet la vida militar per necessitat i no per devoció. Virtut - suprema que ha estat també feblesa suprema, en les crisis històriques que hem sofert. Car els catalans hem tendit a la negociació, al compromís, a la convivència enfront d'un enemic que va voler i vol l'anihilament del contrari.

En les circumstàncies actuals i en l'immediat pervindre -- copsable, la separació, doncs, no és possible.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de novembre del 1953.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Unificat de Catalunya, ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament - Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 127, 1 de desembre del 1953.

Tenim una qüestió prèvia: la del règim franco-falangista. Sense resoldre aquesta qüestió és quimera o hipocresia o eixorca fatxenderia, plantejar-se'n qualsevol altra, isolant-la de la realitat concreta.

Hem d'anihilar el règim franco-falangista, car d'ençà de Felip V, cap no ha estat més cruel i perillós per a Catalunya. Acabar amb aquest règim d'oprobri, arrencar i cremar fins les seves més petites arrels d'aquest règim, és el deure dels catalans. Car la permanència del règim o la seva continuïtat disfressada amb retocs formals, anul·larien els avenços aconseguits des de la Renaixença nacional. S'ens imposaria un recomençament. I un recomençament voldria dir X generacions catalanes condemnades a la negra nit d'un segon provincialisme.

Almenys, la situació terriblement tràgica que patim els catalans, és clara. El dubte no és possible. Ni la confusió tràgica tampoc. Ens convé tot allò que afebleixi l'enemic. Encara que, aparentment allò que acceptem o refusem contradigui un o altre sentiment. El que compta és la perspectiva de desenvolupament, en una democràcia compatible amb la prèdica i l'acció dels nostres principis.

El franco-falangisme va començar especulant amb "la idea imperial" i els cèlebres i llampants slogans: "Hable Ud. el idioma del imperio", el testament d'Isabel, Africa i - Amèrica o la "Hispanidad" "l'Imperio Azul" i les camises - "azules" i la "División Azul" i aquell profètic de Franco a Sevilla: "Camisas negras, camisas pardas, camisas azules, somos la juventud del mundo". L'hecatombe hitleriana colgà "l'Imperio" nonat. I la premsa del règim i els "tècnics" de Falange han dit: ja que "las circunstancias" "no ens han permés" construir un Imperio hacia fuera", -- construim "un Imperio hacia dentro". I aquest "Imperio - interior" no és més que l'accelerament del procés de castellanització violenta de Catalunya, d'Euzkadi, i de Galí cia. I per tots els mitjans.

Es el darrer "parapeto", com diu Franco, el geni de les frases pich-i-ponianes. Es una definició que descobreix l'objectiu: oposar uns pobles a altres pobles, per a millor junyir-los i explotar-los. Els catalans, els bascos i els gallecs podriem un dia dir-nos espanyols sense reserves mentals i àdhuc amb satisfacció. Mai no serem, però, castellans. Serem catalans espanyols, bascos espanyols, gallecs espanyols, per ésser membres d'un Estat de nova estructura creat lliurement i voluntària i en frater nal entesa amb tots els pobles hispànics. Es evident, també, que si per devenir espanyols se'ns imposa deixar d'ésser catalans, bascos i gallecs, que per a ésser espa-

nyols hem de fer-nos castellans, mai no en serem d'espaa--nyols de grat. Els franco-falangistes ho saben i s'exce--deixen en la repressió i guaiten, per a recolzar en ella i mobilitzar la massa castellana i afina contra "los trai--dores separatistas".

La resposta a la criminal maniobra franco-falangista és -senzilla i clara: la unitat fraternal de tots els pobles hispànics contra l'enemic comú. Mai no hem objectat el -principi de "Galeuzca" o aliança de Catalunya, Euzkadi i Galícia. Ens sembla, però, mancada, limitada i, en certa manera, contraproduent. Car la limitació, malgrat el pa--triotisme dels dirigents, pot oposar-nos a un poble la --col.laboració del qual és indispensable: Castella. Hem d'eixamplar l'aliança dels pobles, hem d'incorporar-hi Va--lència i Balears i Aragó i, essencialment, Castella. Car si Castella no construeix amb nosaltres l'Estat espanyol de nova estructura, amí no sortirem del període dels as--saigs febles i de curta durada seguits de llargues repres--sions sagnants i de reculades catastròfiques. No propo--sem pas una impossibilitat, sino refer una evolució histò--rica estroncada per un rei estranger i en servei d'inte--ressos estrangers. I perquè el nou estat espanyol assegu--rarà el benestar i el progrés dels components sense pre--eminències ni sotmetiments.

En les circumstàncies actuals i en l'immediat pervindre -previsible, la tesi separatista, no és, doncs, convenient

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repú--bliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de desembre del 1953.

JOAN COMORERA

Secretari General del Partit Unificat de Catalunya, ex-Con--seller de la Generalitat, Di--putat al Parlament Català i a Corts de la República Espa--nyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 129, 1 de gener del 1954.

En el nostre temps no existeixen compartiments estancs: no és possible aïllar idees, ni problemes, ni sentiments, ni problemes, i els famosos obstacles tradicionals, serrallades, rius, oceans, no són ja muralles xineses. La universalitat és un fet. D'ací l'absoluta niciosa d'aquells que parlen d'idees "exòtiques" i les condemnen i sacrifiquen els homes que les sustenten. És la "filosofia" del franquisme, dels empedreïts reaccionaris a la recerca de disfresses d'alibi. Les idees, els problemes, els sentiments, els sistemes no menen una existència paral·lela, se parada. Arreu topen, es barregen, s'interfluencien. I d'aquesta topada sovint dramàtica, sorgeix una tònica que caracteritza tot un llarg període històric. La tònica, en el nostre temps, és el dilema guerra o pau, guerra entre el món capitalista descendent i el món socialista ascendent, pau o coexistència pacífica dels dos sistemes.

L'actitud de cadascú davant del dilema, defineix conducta i ideologia. I també, l'encert o el desencert d'aquells que tenint una ideologia justa del problema nacional van pels camins d'una efectiva alliberació o es perden per viaranyes que allunyen de la llibertat i perllonguen l'opressió. En tota bona fe, si és vol.

Veiem catalans patriotes, de tendència separatista, que, dissimulant-ho o no, desitgen la guerra i no la pau. No ens referim pas als que per damunt de la nació posen la pervivència del sistema capitalista, individus que ploren per la sort dels pobles "satèl·lits" de la Unió Soviètica i es resignen o no combaten l'opressió de la Pàtria pròpia. Ens referim als que volen una Catalunya lliure, incondicionalment. Són catalans que en el profundíssim trasbals d'una tercera guerra mundial albiren la possibilitat d'una Catalunya independent. Són catalans que es fan un raonament pseudo-històric: Finlàndia, Estònia, Lituània, Polònia, Hongria, Txecoslovàquia, Albània, Iugoslàvia, els països àrabs conquistaren la independència després de la primera guerra mundial, i Corea, Indonèsia, Birmania, Ceylan, Índia, Paquistàn, Síria, Líban, Etiòpia, Líbia, Islàndia, després de la segona. Ergo...

Obliden que la història no és repeteix i que la tercera guerra mundial no és inevitable. Obliden que la Revolució Socialista d'octubre del 1917, la construcció de la Unió -

Soviètica i de la creació del camp socialista en el qual - treballen i lluiten per una vida millor més de 800 milions d'homes, han alterat irreversiblement tots els elements -- històrics tradicionals. En vigílies de la primera guerra mundial no hi hagué nazi-feixisme ni pacte anti-Comintern. El nazi-feixisme, i l'errats falangista, són fenòmens ca-- racterístics de la primera post-guerra: règims de combat - del capitalisme contra la recent nascuda Unió Soviètica i contra l'expansió socialista a l'interior de cada país. D'on es dedueix que no és possible una tercera guerra mun-- dial sense la prèvia refeixitització del món capitalista o, almenys, de les principals potències Estats Units, An-- glaterra, França, Itàlia, Alemanya, etc. D'on es dedueix també, que de prevaldre la línia bel.lica, obtindriem una certitud i una incògnita: la certitud del neo-feixisme en el món capitalista i la incògnita d'una tercera guerra mun-- dial no inevitable, malgrat la victòria reaccionària. I - el capitalisme avui no té ja les mans lliures i si pot pro-- vocar guerres classiques i localitzades en les de Corea i del Vietnam, no pot, amb tal llibertat i inconsciència des-- fermar la tercera guerra mundial. Car aquesta posaria a - l'ordre del dia no l'ascens o el descens d'una o altra po-- tència o grup de potències, i una redistribució de colònies i de zones d'influència, si no la vida del règim capitalis-- ta arreu. Perspectiva catastròfica que espaordeix els di-- rigents màxims de l'imperialisme actual i els enerva i els angoixa, doncs no ignoren que l'equilibri de forces es re-- sol dia a dia a favor del camp socialista.

La línia bèl.lica és la línia de Franco. En la mesura que els imperialistes ianquis forcen el procés del neo-nazi--- feixisme, en la mateixa mesura el franquisme troba audièn-- cia i assistència, s'enforteix exteriorment i es rebeja a l'interior. Per consegüent, els patriotes catalans i, so-- bretot, els de tendència separatista, que coincideixen en la línia bèl.lica amb Franco, agreujen el martiri de Cata-- lunya, compliquen el procés d'alliberació.

en les circumstàncies actuals i en l'immediat pervindre -- previsible, la tesi separatista, generadora de fantasmago-- ries catastròfiques, no és justa.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbli-- ques Hispàniques!

Barcelona, 1 de gener del 1954.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.C., -
ex-Conseller de la Generalitat,
Diputat al Parlament Català i a
Corts de la Republica Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 129, 1 de febrer del 1954.

Els corbs viuen de carnassa morta i el règim franquista també. D'ací que Franco, home de guerra i provocador de guerra, el carnisser que per domini personal ha sacrificat dos milions de vides, vegi en la guerra freda o calenta un suport i una assegurança de pervivència.

La guerra freda ens ha dividit. La guerra calenta ens faria germans enemics. Què més podria cobejar el botxí de Catalunya? Parlant del "teló d'acer", catalans honestos, patriotes, per bé que desorientats, han oblidat les muralles d'acer dintre les quals Catalunya és escolada i agonitza. Emmetitzinats pel verí ianqui injectat a dosis massives per la premsa franquista, no són pocs els catalans que professen l'antisovietisme i neglegeixen l'antifranquisme. I per comoditat o incomprensió els franquistes i fan el joc a Franco.

Es en virtut de la guerra freda que Franco aconseguí una victòria a les Nacions Unides. Es per a ésser grat als imperialistes ianquis, directors i finançadors de la guerra freda, que uns governs democràtics varen admetre l'Espanya franquista a l'U.N.E.S.C.O., suprema injúria a la cultura. Es també amb l'agreujament de la guerra freda que les institucions i els combatents republicans exiliats, que tants exemples d'heroisme i d'abnegació ens han donat, han sofert menyspreu i persecucions.

La victòria de la pau arrencaria les caretes amb les quals el franquisme pretèn amagar la seva veritable naturalesa. Avui el franquisme té el desvergonyiment de renegar del seu origen i els seus assalariats s'enfaden si se'ls qualifica de feixistes. I si el feixisme, ara, en plena guerra freda i d'avenços considerables del neo-feixisme, els sembla una paraula lletja o enutjosa, què passaria en ells i el seu entorn si la pau triomfés i els slogans de confusió i de "bourrage de crâne" s'esmicolessin? Car no perquè alguns se'n donin vergonya deixen d'ésser feixistes. Feixistes són, o una "copia" del nazi-feixisme, com suara va confessar el "ministro-secretario del movimiento nacional".

Gairebé només l'aire que es respirava el 1945, el 1946 i començaments del 1947, va ofegar el règim franquista. Doncs si la pau s'imposés i la coexistència pacífica dels dos sistemes deixés als pobles escollir lliurement, en competició democràtica, la millor civilització, com podria subsistir -

en un món adecentat, exigent, ètic i humà, aquest tumor maligne i infecció del franquisme?

El dilema del nostre temps és pau o guerra. La guerra és la línia de Franco, la seva força, la divisió i àdhuc l'odi entre els antifranquistes. La pau serà la unitat de l'antifranquisme, la descomposició i la mort de l'ignomíniós règim de mort i de misèria.

Els franquistes se'n adonen i actuen en conseqüència. A l'exterior fan tot el que poden per a excitar els provocadors de la tercera guerra mundial. O pot creure ningú que els viatges de Martin Artajo als països filo-feixistes de l'Extrem i Mitjà Orient, que les declaracions de Franco i les campanyes calumniadores de la premsa franquista, que el pacte d'ignominia que fa d'Espanya el camp atòmic i dels espanyols carn de canó dels imperialistes ianquis, no tenen com objectiu únic el recompte i l'aplegament de forces auxiliars per a la tercera guerra mundial? Paral·lelament, a l'interior, el franquisme s'esforça en crear un corrent d'odi popular contra la Unió Soviètica i les democràcies populars i també, per a fins propis i infinitament més perillosos en l'immediat, contra França i Anglaterra. La tècnica dels tirans és la política de prestigi i d'exaltació patriòtera "contra l'enemic tradicional". Fou la tècnica d'Hitler i de Mussolini i és de Franco, psicòtic de guerra sino és guarida a temps, la provoca. No hem d'oblidar que si la guerra entre els dos mons no és inevitable, la guerra entre països capitalistes és encara inevitable.

Val a dir, doncs, que la causa de Catalunya alliberada, de la República restablerta, dels drets nacionals hispànics reconeguts i en acció, es confon amb la causa d'una pau sòlida, durable. Netegem el nostre camí de tot allò que sigui útil a la línia bel·licista de Franco, nociu a la comprensió i resolució dels problemes nacionals.

Amb el cervell clar i el cor net, podrem crear la unitat nacional combatent dels catalans, la unitat fraternal dels pobles hispànics. I amb la pau i en pau forjarem l'Estat espanyol de nova estructura.

Federal? Confederal?

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de febrer, del 1954.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.C., ex-Conseiller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 130, 1 de març del 1954.

La tesi confederal s'adiu amb les característiques actuals de la nació, amb l'evolució nacional i de relació de nació a nació? Molts catalans, vells militants del nacionalisme estrident i del separatisme, així ho creuen. I malden -- per una Confederació Ibèrica.

En el llarg període del capitalisme nacional, la nació fou un clos tancat, separat de les altres nacions, amb les -- quals guerrejava o s'aliava, indistintament, segons les ne-- cessitats suposades o fabricades de supervivència, d'expa-- sió econòmica. Nacionalisme o xenofobia aixecaven mura--- lles xineses i en cada reducte menava una burgesia prepo-- tent i gasiva. L'evolutiva transformació del capitalisme nacional en capital monopolista, clogué el període de les guerres i aliances estrictament nacionals i obrí el de les guerres i aliances inter-imperialistes. Les potències de gran concentració econòmica s'afrontaren per a mantenir -- l'estatu quo o forçar un nou repartiment dels mercats mun-- dials, de les colònies i esferes d'influència. Les nacions riques avassallaren les pobres i les junyiren a la respec-- tiva òrbita i la sobirania nacional perdé la substància, - per bé que no l'apariència. La política, nacional en la - forma, no n'era en els països pobres per ésser un ressó de la dels rics i en els rics, perquè no tenia cura ni de la voluntat ni dels interessos de la massa nacional, sinó del grup monopolista, dirigent, dictador. S'organitzaren les "aliances" i les "ententes", arrossegant a gairebé totes - les nacions, formalment independents i sobiranes. I els - antagonismes imperialistes desfermaren la primera guerra - mundial i caracteritzaren la primera fase de la segona. Pe-- ríode de guerres mundials, no de guerres nacionals.

La nació separada, isolada, indiferent, o enemiga de la na-- ció o nacions veïnes o competidores en les regions colo--- nials i en els mercats mundials, no existeix ja. La nació que amb tota independència i plena sobirania servia la bur-- gesia nacional, ha mort. L'imperialisme ha imposat un nou concepte i la colonització de les nacions febles a profit de les fortes, la liquidació de les potències rivals pel - grup que es considera més apte per a conquerir i explotar el domini mundial. L'imperialisme ha forjat, també, el -- seu instrument: un Estat "fort", policial, terrorista, que absorbeix les energies vitals de la nació i de les nacions que nodreixen els grups antagònics i les mobilitzen en la

preparació i el desfermament de guerres d'anihilament. L'imperialisme ha perfeccionat l'aparell que li permet endormir, desorientar, fanatitzar les masses, per ell esclavitzades, mitjançant una propaganda mentidera inescrupolosa de falsejaments de la veritat, que emmenitzà i devegades mata la llibertat d'acció i el poder de reflexió àdhuc dels nuclis més intel·ligents de cada nació. Sota Hitler, això donà l'Eix d'acer i el pacte anti-Comintern. Sota -- Eisenhower i Mac Carthy, peons dels imperialistes ianquis, això ha donat el Tractat de l'Atlàntic Nord o pacte anti-Comintern, el Pacte d'ignomínia amb Franco: tot plegat, naturalment, en defensa de la democràcia, de la civilització cristiana, dels pobles lliures. Cinisme igual, objectiu -- igual, d'Hitler ahir, dels imperialistes ianquis avui: amb el parany de l'anticomunisme, afblir els pobles imposant--los-hi un nazisme o un neofeixisme que suprimeix les lli--bertats i els drets de l'home i del ciutadà --acumular les forces ofensives per a la guerra totalitària contra l'ene--mic principal i irreductible: la Unió Soviètica i les demo--cràcies populars, el món socialista.

Estem, per consegüent, en un període de màxima concentra--ció de poder en mans d'un Estat, Nordamèrica, que exigeix el domini mundial, encogat i enfollit d'orgull per una vic--tòria que no decidí ell i per una riquesa que ha creat no la voluntat i la competència pròpies, sinó el drenatge de la misèria universal. I en el món capitalista, encara --vast, cap nació no és independent ni sobirana, car el Se--nat americà fa la llei i en cada nació és el poble el que ha de lluitar per a reconquerir-les.

Essent la tesi confederal descentralitzadora i tenint com objectiu la creació d'un centre dirigent dotat de les fa--cultats tot just necessàries per a mantenir la unió dels --components, podem, doncs, afirmar, que en el món capitalis--ta és inaplicable, estatal i internacionalment.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repú--bliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de març del 1954.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.C., ex
Conseller de la Generalitat, Dipu--
tat al Parlament Català i a Corts
de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 131, 1 d'abril del 1954.

Paral·lelament a la formació i expandiment de les burgesies nacionals i de la transformació d'aquestes en capitalisme monopolista, imperialista, una nova classe i una nova teoria neixeren i es desenvoluparen: el proletariat i el marxisme-leninisme. El proletariat ha esdevingut la classe homogènia nacional i internacional, la columna vertebral de la nació, el fonament d'unió de les nacions, l'hereu històric del capitalisme en descomposició. La teoria marxista-leninista ha guanyat en cent anys més homes i més territori que el cristianisme en vint segles.

Tenim un món socialista, immens territori i en població, ric i invencible. Més de 800 milions d'homes de les races més diferenciades construeixen damunt un territori unit de 35 milions de quilòmetres quadrats, de l'Elba a les Curiles del Pol Nord a l'Índia, la civilització socialista. Contra aquest món res no prevaldrà, ni les provocacions dels imperialistes ianquis, ni els fronts únics impossibles que pretenen soldar a cops de dòlars i d'enganys, ni les campanyes de mentides barroeres i de calúmnies vils. Aquesta realitat incommovible és, doncs, la característica fonamental del nostre temps.

Un dels principis bàsics de la teoria marxista-leninista, enunciat per Marx, desenvolupat per Lenin, completat i aplicat per Stalin, és que el problema nacional i colonial és part indisoluble del problema general de la revolució proletària. I és un dels principis bàsics de la teoria nacional leninista-stalinista, és que les nacions són iguals en drets i no en deures. En el nostre cas vol dir que els catalans tenim el dret d'autodeterminació i els castellans el deure d'ajudar-nos a exercir-lo democràticament; vol dir que en la futura unió dels pobles hispànics, els andalusos, els extremenys, els murcians, etc., tindran el dret d'elevar al màxim llur nivell de vida i de cultura i els catalans el deure d'ajudar-los a assolir-lo. Si els drets són iguals, els deures són proporcionats al respectiu nivell de vida i de cultura -l'una cosa no va sense l'altra- dels pobles en el moment de la unió. Més deures quant més alt és el nivell de vida i de cultura.

A la Unió Soviètica, Txecoslovàquia, Iugoslàvia, Xina, el principi de la igualtat de drets és constitucional. En la Txecoslovàquia anterior a la revolució popular, Txèquia era la nació industrial i Eslovàquia la nació agrícola, i inevi

tablement, Txèquia oprimí nacionalment Eslovàquia. Després de la Revolució popular, una part substancial dels plans quinquennals s'esmerçà en la industrialització accelerada d'Eslovàquia i és aquesta igualització del nivell de vida i de cultura la que fa fraternal i indefectible la unió txecoslovaca. A la Unió Soviètica el principi s'ha aplicat en escala gegantina des del primer dia de la Revolució d'octubre. L'Estat soviètic és multinacional i potques de les Repúbliques federades, són homogènies nacionalment. Més de setanta races conviuen a Rússia, a les Repúbliques asiàtiques i del Nord i cap raça no és oprimida per una altra, cap nació per una altra nació. El nucli humà que compta amb els elements constitutius de la nació és una República Federada. Cada nucli humà no nacional, si en territori i població és important, constitueix una regió autònoma, i si és molt limitat en territori i població, un grup ètnic, en el si de la República Federada. Totes les Repúbliques Federades, regions autònomes i grups ètnics gaudeixen dels mateixos drets i els practiquen —àdhuc grups ètnics que sota el tsarisme s'extingien han renascut i prosperat i són representats directament al Soviet Suprem de les nacionalitats. I Stalin ens ha afirmat que de no haver aplicat íntegrament la teoria nacional, la Revolució Socialista d'octubre no hauria triomfat.

La Unió Soviètica, Txecoslovàquia, Iugoslàvia, Xina, són unions federals i no confederals. La tesi confederal és, doncs, incompatible amb el principi de la igualtat de drets, perquè la seva estructura i la unió formal que s'en deriva no permeten l'estudi i l'aplicació dels plans econòmics de l'objectiu dels quals és, precisament, la industrialització harmoniosa i simultània de les nacions unides.

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques.

Barcelona, 1 d'abril del 1954.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.C.
ex-Conseller de la Generalitat
Diputat al Parlament Català i
a Corts de la República Espanyola.

DESPERTA, CATALUNYA!

Treball, nº 132, 1 de maig del 1954.

Els Estats Units de Nordamèrica són l'Estat representatiu - del món capitalista, com la Unió Soviètica n'és del món socialista. L'evolució històrica dels dos estats és oposada. A Nordamèrica, els imperialistes munten un super-Estat. A la Unió Soviètica, en la mesura que s'avança en el camí del comunisme i que el món socialista s'eixampla i es consolida s'inicia el procés d'extinció pacífica de l'Estat.

A Nordamèrica els elements clàssics de l'Estat imposen la línia constitutiva del super-Estat. L'exèrcit, la policia, la justícia de classe, la diplomàcia, l'església, agents -- executors del capital monopolista, són omnipotents. El F.B. I., policia d'Estat, defineix la ciutadania i el patriotisme. L'inconformisme és comunisme i el comunisme és espionatge, sabotatge, culte cavernari que, com el primitiu cristianisme, sacrifica vides humanes. En les relacions exteriors s'exigeix als països "aliats" el renunciament a la sobirania, alhora que s'exlata un ultra-nacionalisme propi -- sense antecedents en la història nacional. En les relacions interiors s'eleva a virtut la provocació i la delació i es consagren les qualitats "patriòtiques" de renegats i traïdors. El super-Estat ianqui és un Estat policial. Allí on ell influeix i decideix no és pot parlar ni de federacions ni de confederacions. Federal per tradició, la Federació americana és cada dia més nominal, més esquètica. Els imperialistes esperonen els anomenats "Estats Units d'Europa" car el sentiment nacional s'oposa a llur hegemonia. Els assalariats o ingenus europeus favorables en teoria a una federació, la compliquen, l'allunyen, la impossibiliten, perquè vivint i representant una civilització capitalista, no es poden alliberar de l'ambició de potència, de domini imperialista, encara que sigui a l'ombra i en servei del super-imperialisme ianqui. El super-Estat ianqui és la dictadura burgesa sense vels ni sentimentalismes.

La línia històrica del món socialista és l'Oposada, Els elements clàssics de l'Estat, els quals asseguruen la dictadura de la classe dominant, perden llur significació quan el proletariat construeix una societat sense classe. Així s'explica que en plena guerra la Unió Soviètica reformés la Constitució per tal de reconèixer a les Repúbliques Federades el dret a un exèrcit nacional i a relacions exteriors pròpies. Es en virtut d'aquest dret nacional que, ultra la Unió Soviètica, siguin membres de l'O.N.U. Ucraïna i Rússia Blanca

com en serien totes les altres de no haver-s'hi oposat Roosevelt i Churchill. Val a dir que en la Unió Soviètica -- els elements coercitius estatals van perdent utilitat i -- substància i que la pervivència és deguda a les amenaces i conspiracions de l'exterior i no a una exigència natural -- del règim. Passa al primer pla el problema econòmic, els plans d'una economia harmoniosa que assegurí el màxim de -- cultura i de benestar als components i al conjunt de la -- Unió Federal. En el món socialista no es va de l'Estat al super-Estat, sinó de l'Estat a un Centre de Coordinació i d'administració de les necessitats individuals i col·lectives, un Centre, per la seva naturalesa, rigorosament federal.

Nosaltres n'hem fet l'experiència. La Monarquia fou opressió social i nacional. La República va ésser progressiva socialment i nacional. El franquisme ens ha retornat, a-- greujant-la infinitament, a l'opressió social i nacional: opressió que s'accentuarà encara, després de la signatura del pacte d'ignomínia. Per a recomençar, doncs, la solució del problema nacional hem de reconquerir la democràcia republicana. I resoldre progressivament el problema nacional en la mesura que avancem pel camí de la civilització -- socialista. Camins que no són únics ni preestablerts, camins que cada nació ha de trobar, obrir i construir amb -- els mitjans i l'ajut fraternal dels capdavanters.

La segona República encetà tímidament una solució estatutària del problema nacional. La tercera República, rica -- d'experiència, el resoldrà organitzant-se en Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques. Una Federació contra la qual no prevaldran més els clàssics "pronunciamientos".

Visca Catalunya! Visca la Federació Democràtica de Repúbliques Hispàniques!

Barcelona, 1 de maig del 1954.

JOAN COMORERA

Secretari General del P.S.U.
de C., ex-Conseller de la Generalitat, Diputat al Parlament Català i a Corts de la República Espanyola.

DARRERES CARTES LOCALITZADES DE
JOAN COMORERA.

Arxiu Comorera-Massip. CEHI.
Facultat de Geografia i Història.
Universitat de Barcelona.

Estimats amics,

Així ho tinc més que informació que pràcticament és totalment falsa i fanmàtic, i s'ha donat en el context d'una política de desinformació i propaganda que té com a objectiu principal la desmoralització i la desafecció de la població catalana i de les illes. Aquesta és la política seguida pel Govern central des de 1945 fins a l'actualitat.

No cal que s'oblidi que el Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió. Aquesta ha estat la seva política des de 1945 fins a l'actualitat. El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió.

El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió. El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió.

El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió. El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió.

El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió. El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió.

El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió. El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió.

El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió. El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió.

El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió. El Govern central ha estat sempre contrari a la llibertat de premsa i a la llibertat d'expressió.

de la tort de l'oucle. Et si obligat per ho, la lenda causa
i d'oucle ho recidiva. Podem, peron, donar un
oucle report adrecau - un d'oucle a ellz amb un
oucle i complet historial.

Creu, també, que a part historial, amb la med'ica
i un format per afeun, amb un man' de pol'mon
de pol'mon. La radio a ellz i la delagacion a ellz
de pol'mon. Recull d'una eficaia enorme. Si un adrecau
pol'mon, sabeta de part de l'oucle a l'oucle, un bon
oucle que el resultat puella com el p'oucle de
la sub'icacio.

El resto oper' d'oucle que s' realitza a final del p'oucle
de pol'mon e el la p'oucle quinzena de part. La p'oucle
p'oucle ja sabeta que ho ha de ser - que col'at re-
mon'el i tenen si veuen sortit de ho. No adre-
men de oucle.

I altre volte el tubal de 1964. En la v'oucle, hi ha
de pol'mon de oucle, una e'oucle ve'oucle el oucle hi p'oucle
li oucle volte. Te'oucle, dones, de oucle de oucle
feu li oucle, una p'oucle de oucle, i be si heu fet
quelcom donat a oucle a alguns oucle
ja no que al'oucle ve'oucle e'oucle de oucle
m' i'oucle e'oucle de oucle, e'oucle de oucle
porta ab'oucle de -

19-7-57.

Estimats amics:

Ací no tinc més que informacions fragmentàries i molt tendencioses. Tanmateix, els darrers esdeveniments, continuació lògica dels anteriors, són prou clars, positius i difícils....caure en interpretacions fal·lacioses, negatives o pessimistes. Ans al contrari, esclareixen tot una perspectiva de consolidació i de progrés.

No copseu que tot el que esdevé està implícita o explícitament contingut en la línia general de "La Nació en la nova etapa històrica" de 1944. Si no ho heu fet, per què no la llegiu i discuteu? Potser una opinió vostra m'ajudaria molt a ....aquest treball si degut a l'allament i a la manca de bona documentació, cometo ara l'error d'una sobreestimació. .... em farieu un bon servei.

Independentment, però d'aquest treball, els fets justifiquen la nostra conducta. Tots nosaltres hem acceptat una lluita ... en reivindicació d'una línia justa: unitat ..... de les repúbliques federades, respecte a les característiques nacionals, inevitabilitat de la victòria ..... de mètodes, procediments, oportunitats ..... i no ..... uniforme, dogmàtic, vaticanesc. Les ..... garanties són sempre: indefectible fidelitat als nostres principis, ... de la democràcia en cada família.

Cal dones, perseverar ara més que mai.

Es precis esclarir les coses amb Mauro. Si no aconseguim resposta prompta i directa, perquè no parleu amb Jeanette? De no haver canviat molt a fons, us escoltarà amb simpatia i us ajudarà. Els burots deuran posar el crit al cel i Mauro, potser, contemporitza sense, però, desdir-se del que suara ha dit i fet i deixat de fer. Però quin respecte poden merèixer la trepa d'aventurers proferidors de la mentida, de la calúnnia, de la difamació?

La reacció darrera dels titelles en oposició a les .... de la faraona demostra que van perdent el control de la gent, que la terra tremola sota els seus peus.

- (1). Els punts corresponen a paraules que no he transcrit perquè no estava gens segur de les mateixes.

El telègrama dels amics residents a la casa pairal diu clarament que s'han produït canvis fonamentals, prelude d'una gran victòria de la nostra justa causa. Admetem-ho i passem a l'ofensiva.

No sé en quins termes haureu contestat el telègrama. Cal fer-los un bon historial. Cal, sobretot, documentar-los de com vàrem demanar l'arbitratge, de com .... varen .... la campanya difamadora radiada, etc, i dir-ho .... als actuals dirigents de la gran família. Per a informar-los, demanar explicacions i ajut per a l'esclarament definitiu de la situació i millorament de la sort de l'oncle. Estan obligats a fer-ho, la nostra causa i l'oncle ho necessiten. Podrieu, potser, donar-me un bon suport adreçant-vos directament a ells amb un bon i complet historial.

Crec també, que aquest historial, amb les modificacions formals que calguin, arribi a mans dels polonesos i dels iugoslaus. La ràdio d'ells i les delegacions a l'ONU, serien d'una eficàcia enorme. Si us adreceu als polonesos, saludeu de part de l'oncle a Lange, un bon amic que el presentà públicament com "el pioner de la unificació".

El (es refereix al Consell de Guerra) sembla que es resoldrà a finals del present mes o en la primera quinzena d'agost. La perspectiva ja sabeu que no és bona i que caldrà remoure cel i terra si volem sortir-ne bé. No adormir-se amics!!

I altra volta el treball del 1944. En les interminables hores de solitud, una altra vegada l'oncle hi pensa i li dóna voltes. Per favor, doncs, parleu d'això i féu-li conèixer una opinió definitiva, o bé si heu fet quelcom donant-la a conèixer a alguns amics.

Ja no puc allargar-me més. L'oportunitat excepcional s'acaba i no resta més que donar-vos una forta abraçada.

5-9-57.

1647

El viratge de Mauro és, veritablement, sorprenent. Després del que m'heu dit, després de les imitacions i afirmacions de la terrassa - l'oulle no "és un exemple" - com us expliquen això? Com us expliquen que sigui el més irrisorable de la cella, el signant de la nova mananada? Voleu dir que entre els llocs existia una perfecta equivalència? - En tot cas, la nova operació és i més condescendent que la primera. D'això n'hi ha prou.

No perdeu la serenitat ni la paciència. No tingueu el punt amb Mauro. Això no val per dir si heu ni creïences, sinó el lloc tenint cura de no provocar una reacció negativa a la nova família. A hores, objectiva, història objectiva, i les experiències de la família gran. Història de la necessitat de parlar amb la família gran - la patència d'arbitrari no castella - de demanar l'ajut directe i davant l'ONU, després dels pobres; i després dels pobres - la part que resti no heu de tenir cap por per el papa. Si el nostre gran ha l'ajut l'ajut com se beu, no es impedeix a contar - us a germans que per la pròpia experiència o feta us poden comprendre millor que ningú.

Com heu de actuar (a 2700) davant la nova reacció de Mauro?

6 - 9 - 57.

El viratge de Mauro és veritablement sorprenent. Després del que us varen dir, després de les invitacions i afirmacions de la Faraona -l'oncle no és "un enemic"- com us expliqueu això? Com us expliqueu que sigui el més irresponsable de la colla, el signant de la nova marranada? Voleu dir que entre els burots existeix perfecta unanimitat? En tot cas, la nova ofensiva està més condemnada que la primera. D'això n'estem convençuts.

No perdeu la serenitat ni la paciència. No trenqueu els ponts amb Mauro. Això no vol pas dir silenci ni resignació sinó lluita tenint cura de no provocar una reacció negativa a la nostra família. Anàlisi objectiva, història objectiva i les experiències de la família gran.

Insisteixo en la necessitat de parlar amb la família gran, la petició d'arbitratge no contestada, de demanar ajut directe i davant l'ONU, dels polonesos i dels iugoslaus. En aquesta qüestió no hem d'ésser més papistes que el papa. Si els nostres grans han liquidat l'afer com sembla, res ens impedeix acostar-nos a germans que en la pròpia experiència soferta ens poden comprendre millor que ningú.

Com ha reaccionat Cassou davant la darrera actitud de Mauro?

Pensament Polític
de Joan Comorera

Volum X.

ÍNDEX ANALÍTIC

INDEX D'ANTROPONIMS

- Abad de Santillan, Diego: 869,988
- Abadal i Calderó, Ramon d': 314,986,1431
- Abd-el-Malek: 995
- Abd-el Krim, Mohamed ibn: 994,995
- Abril, Margarida: 1450,1507,1532,1533
- Acheson, Dean: 1394
- Aguirre y Lecube, José Antonio de: 908,1029,1259,1281,
1401,1406,1410,1420,1422,1425,1439
- Aiguader i Miró, Artemi: 797
- Aimami i Baudina, Lluís: 814,816,817
- Alavedra: 1400
- Alba, duc d': v. Fitzjames Stuart y Falcó, J.
- Alba Bonifaz, Santiago: 60,237,246,319,321,906
- Albinyana, Josep M^e: 273
- Albornoz, Alvaro de: 1105,1514
- Alcalà Zamora y Torres, Niceto: 319,320,321,340,341,348,
360,363
- Ales: 511
- Alexandre el Gran, rei de Macedònia: 96
- Alfarache, P.: 223
- Alfons XII: 44
- Alfons XIII: 20,21,22,27,32,120,134,140,141,179,201,215,
217,238,241,246,273,1540,1622
- Alfredo: v. Togliatti, Palmiro
- Almirall, Valentí: 737
- Alvarez, Melquíades: 12,13,15,19,20,22,24,31,46,237,246,
319,321
- Alvarez: 173
- Alvear, Marcelo Torcuato de: 196,198,201
- Amadeu de Savoia: 43
- Amery: 827

Ametlla, Claudi: 1399
Ancho: 181,182,183
André Eloy, Luis: 104
Andreu i Abelló, Josep: 811,817,910,1089,1104,1105,1106,
1107,1108,1110,1114,1115,1116,1117
Anguiano, Daniel: 200
Annibal: 772,1112
Antonescu, Ion: 864,1001,1002,1344
Antonov Ousejenko, Vladimir Aleksandrovic: 389
Aranda Mata, Antonio: 896
Araquistain Quevedo, Luis: 846,869,870,871,1269,1279
Ardiaca, Pere: 1316,1450,1483,1493,1507,1532,1533
Arias, Esteve: 1412,1416
Aribau, Bonaventura Carles: 737
Arlegui Bayones, Miguel: 1341,1432
Arnas, Fernando: 1414
Arnau: 258
Arnold, Henry H.: 1122
Arnold, Thurman: 1218
Arquer, Jordi: 1030
Arrese, Jose Luis de: 894,1004
Asens, Josep: 791
Asensio, J.: 811
Astigarrabia, J.: 562
Àtila: 89

Attlee, Clement: 763,778,828
Aubolini, Roger: 1222
Avila Camacho, Manuel: 1029
Azaña y Díaz, Manuel: 246,319,320,341,342,343,345,346,411,
457,697,846,1623
Azcárate, Gumersindo de: 14,17,22,27,46
Azcárraga, Marcelo: 20
Aznar, Pere: 1286,1432

Babeuf, Gracchus: 253,1242
Badia, Miquel: 184
Badoglio, Prieto: 1112,1279
Baeza Alegria: 1414
Bakunin, Mijail Alexandrovich: 525
Bala, Dionisio: 154
Balard: 1399
Balius, Jaume: 184
Balt: 906
Baltà, Miquel: 184
Baraibar, Carlos de: 846,869,870
Barbaroux: 41
Bàrcia: 656
Barjau, Felip: 816,818
Bard: 154
Bardina i Castarà, Joan: 906
Barnave, Antoine-Pierre: 40
Barrera i Maresma, Martí: 340
Barrio, José del: 371,375,376,386,387,393,433,1286,1307,
1479,1530,1552,1553,1554,1556,1574
Batet i Mestres, Domènec: 363
Batista, Fulgencio: 809
Batlle, Wilson: 1412,1413,1416
Battestini i Galup, Nicolau: 743,1399
Bayo Piraud, Alberto: 1486
Bazaine: 87
Beck, Ludwig: 1111,1344
Beigbeder y Atienza, Juan: 1143
Benejam Català, Jordi: 1307,1530
Benes, Edvard: 646,1279,1180,1181
Benet: 1399
Beneyto: 511
Berenguer y Fusté, Dámaso: 273,1341,1432,1540
Bergonzoli de Guadalajara: 1052

Berkley, William: 85,87
Bernadó, Amadeu: 1533
Bertral, Reis: 1391,1393,1395,1398,1405,1407
Bertran i Musitu, José: 273,791
Bertran-Surià, Antoni: 1447,1455
Beschedt: 160
Besteiro Fernandez, Julian: 200,320,742,751,755,756,763,
765,796,797,800,801
Bevin, Ernest: 827,1303,1335,1338,1339,1344,1394,1420,1554
Bilbao, Esteban: 1416
Biocsa: 1533
Bismarck, Otto von: 81,111,193,1230
Bissolati Bergamaschi, Leonida: 26
Blasi Birbe, Ferran: 1399
Blum, Léon: 647,655,763,766,768,772,828,829,841
Boissanger, Breart de: 1222
Boissons: 1112
Bonaparte: v.: Napoleó I
Boncour, Paul: 606
Bonnet, Georges: 766,768,769,772,829,869,875,1069,1105
Bonnot: 1179
Borbó, Joan de: 812,899,1270,1400,1422,1425,1439
Bordabehere: 154
Boris III 1002,1044
Borkin, Josep: 1218
Bosch Gimpera, Pere: 1104,1106
Bossio: 169,178
Braver, Max: 1114
Bravo: 151,163
Bravo, Alberto: 52
Bravo Portillo, Manuel: 118
Breto, Ricard: 1413
Briand, Aristide: 275
Briansó: 743

Brook, Allan: 1122
Browder, Earl: 1052,1054,1155,1156,1208
Brown Cunningham, Andrew: 1122,1124
Brüning, Heinrich: 242
Bryand: 60
Bujarin, Nikolai Ivanovich: 597,598,600,603,866,867,885,
1039
Bullejos, José: 900
Bullit, William C.:1051
Burrillo Stholle, Ricardo: 496
Busch: 104
Busot: 41
Cabezas, Ramon: 154,155
Cabrera: 169,172,173,178
Caehín, Marcel: 1502
Caillaux, Joseph M.: 1179
Cain: 40
Calomarde, Francisco Tadeo: 112
Calvet i Mora, Josep: 556,1489
Calvo Sotelo, J.: 747
Cambó i Batlle, Francesc: 77,273,284,670,737,791,802,905,
929,986,1110,1396,1431
Campalans i Puig, Rafael: 127
Campi: 169,170,171,172,173,178
Campos, Antonio: 1414
Camps Illa, Jaume: 814,816
Canalejas Méndez, José: 27,85
Canals, Pere: 1445,1494,1531,1532,1556
Canovas del Castillo, Antonio: 112,1395
Canon, Frederic: 1413
Canturri: 273
Carbonell Puig, S.: 934
Carles I: 73,94,95,924
Carles II: 94
Carles III: 647

Carner, Jaume: 1346
Carol II: 1044
Carrasco Formiguera, Manuel
Carreras i Artau, Tomàs: 271
Carrero, Angel: 1413,1416,1493,1532
Carrillo, Felipe: 139
Carrillo, Santiago: 1552
Carrillo, Wenceslao: 801,869,1272,1325
Carrové i Vila, Domènec: 1400
Casabó: 272
Casadesus, Albert: 1412
Casado, Segismundo: 742,751,755,756,763,765,791,796,797,
800,801,846,869,988,1437
Casanova i Comas, Rafael: 798
Casanoves i Maristany, Joan: 256,257,298,299,557,797,857,
ñ276
Casi, Salvador: 1412
Cassanoves, Josep: 791
Cassou, Jean: 1648
Castelar y Ripoll, Emilio: 17,43,79,744
Castelló: 1399
Castro Delgado, Enrique: 1552,1553,1556,1572
Castrovido: 46
Ceballos, Mariano P.: 154,155,160
César, Cayo Julio: 772
Chamberlain, Arthur Neville: 203,620,621,623,645,647,653,
655,666,673,677,692,694,695,766,767,768,772,773,774,810,
812,828,829,830,832,846,847,848,869,875,888,890,892,898,
977,1045,1067,1069,1078,1097,1105,1111,1145,1181,1404
Chaplin, Charles: 1061
Checa, Pedro: 1480
Cherme, Leo M.: 1208
Cherny, Lucio: 154,155,159
Chiang Kai-Shek: 645,1202,1214,1302,1438,1608
Chinchilla: 1412

- Churchill, Winston Leonard Spencer: 759,778,789,810,812,
827,828,830,831,837,880,881,882,884,887,892,903,910,
911,950,984,1019,1054,1055,1122,1124,1125,1150,1179,
1203,1204,1213,1263,1338,1344,1420
- Cid, Agustí: 1533,1534,1576
- Cirera i Voltà, Josep: 986
- Cltrine, Walter Melennan: 647,655,888,889
- Civit: 906
- Clarà i Sardó, Sebastià: 223
- Claris i Casademunt, Pau: 798
- Clark Kerr, Archibald: 1122,1124
- Clemenceau, Georges: 758,759,1111,1144
- Cleodaldo: 1068
- Clota, Mercè: 1412,1416
- Codina, Carles: 1413
- Colàs, Pere: 1413
- Colom, Cristòfor: 1590
- Colomer, Wenceslau: 508,515,1076,1459,1507,1530,1531,1532,
1533
- Comabella: 1400
- Comenio, pseudònim de Joan Comorera: 3,6,9,12,15,23,26,
38,42
- Companys i Jover, Lluís: 340,341,350,387,411,438,439,457,
557,607,666,668,592,704,795,798,799,802,803,903,908,
989,1030,1031,1102,1103,1104,1117,1118,1119,1120,1153,
1309,1310,1311,1318,1335,1346,1397,1399,1404,1419,1595,
1603,1604,1619
- Compte i Canellas, Jaume: 180,181,182,183,184,906,908
- Coolidge, Calvin: 208
- Corachan i Garcia, Manuel: 1399
- Corbera i Marcet: 1399,1400
- Correa Véglison, A. F.: 1277
- Correra: 153,156,157,164
- Cortés, Hernán: 95
- Costa y Martínez, Joaquín: 17,81,107,109,111,112,215
- Cóstov: 1492,1515
- Crespo, Pilar: 816
- Crisso: 41

- Cromwell, Oliver: 79,404
 Cuadrado, J.A.:1413
 Cuito i Canals, Ferran: 1248
 Cussó, Artur: 818
 Cuyàs, Alfred: 816
 Cuyàs, Josep: 816
 Daladier, Edouard: 674,677,692,694,695,763,766,767,768,
 772,773,774,810,812,828,829,832,846,847,848,869,1045,
 1069,1105,1111
 Dalmau: 1399
 Danton, Georges Jacques: 11,40,41
 Darlan, Jean François: 871,978,993,995,1112,1214,1416,
 Dato Iradier, Eduardo: 20,21,22,23,24,27
 Daudet, Lèon: 772
 Davis, Elmer: 1062
 Dean, John R.: 1122
 Degrelle, Léon: 864,1002
 Deneàs i Puigdollers, Josep: 347,791,797,844,857,939
 Denikin, Antón Ivánovich: 759,786,921,1186
 Dest: 871
 Dewey, John: 105
 Díaz, José: 427,431,517,561,562,564,579,939,940,941,942,
 943,944,945,946,947,948,949,1333,1403,1433,1473,1475,
 1480,1495
 Díaz, Porfirio: 136,138
 Díaz, Simón: 1552,1553,1556
 Dickmann, Enrique: 161
 Dietrich, Joseph
 Dill, John: 1122,1124
 Dimitrov, Georgi: 424,517,573,769,775,776,780,797,803,
 814,820,837,1077,1472,1473,1474,1490,1495
 Dollfus, Engelbert: 363,1100
 Dodero, Luis: 154,155,158
 Domingo i Sanjuán, Marcel.lí: 53,64,65,79,235,320,323,
 912,931
 Doriot, Jacques: 772,829,869,871,1307,1463

Duff, Cooper: 828
Duran i Ventosa, Lluís: 271,986
Duvinsky: 1269
Eberle: 1195
Ebert, Friedrich: 757, 1204,1262
Eden, Anthony: 764,828,978,1122,1124
Eisenhower, Dwight David: 1637
Elías Calles, Plutarcó: 138
Engels, Friedrich: 434,511,782,783,832,856,1157,1232, :
1246,1348,1429,1435,1594,1599,1614,1615,1617
Ercoli: v. Togliatti, Palmiro
Espanya i Sirat, Josep M^a: 263, 264,265,266,297,298,301,
797
Espartero, Baldomero: 112,744,1341,1622
Estadella i Arnó, Josep: 1399
Estivill, Angel: 814,816,818
Fabra Ribas, Antonio: 1346
Fabregat, Ramon: 816,818
Faure, Paul: 772,780,828,829,841,869,1070,1114,1269
Felip II: 73,94
Felip III: 94
Felip V: 121,627,925,1630
Fernandez, Aurelio: 811
Fernandez, Manuel: 1415
Fernandez Cuesta, R.: 1414
Fernandez Pita: 155,159,160
Ferran, el Catòlic: 812,1590; v. Reis Catòlics
Ferran VII: 44,79,84,85,101,107,977,1341,1423,1622
Ferrer, Miquel: 814,816,818,819,841,935,936,1030,1286,
1290,1307,1530
Ferrer, Francesc: 184
Ferrer i Guàrdia, Francesc: 109,184
Ferreyra, Aveline: 174
Ferreyra Basso, Juan G.: 153
Ferru, Jules: 87

- Fichte, Johann Gottlieb: 83,86
 Figueras i de Moragas, Estanislau: 17
 Filov: 1002
 Fina de Caralt: 1415
 Finaly, Horace: 1179,1180
 Fitzjames Stuart y Falcó, J., due d'Alba: 898,1078,1081,
 1097
 Flandin, Pierre-Etienne: 772,1112
 Foucher, E.: 154
 Fourouge: 154
 Franco Bahamonde, Francisco: 370,371,404,405,408,418,430,
 449,463,464,488,534,559,564,571,580,581,582,587,604,
 605,610,621,627,629,635,654,665,669,670,674,687,688,
 691,692,695,696,697,701,737,740,742,743,748,749,750,
 751,756,763,787,789,790,791,792,793,794,796,802,803,
 806,809,810,811,812,813,816,817,824,839,840,848,852,
 853,854,857,859,860,861,862,864,868,870,871,893,894,
 895,896,897,901,902,907,908,911,913,925,929,930,932,
 936,938,948,949,951,952,953,954,955,956,957,958,959,
 962,963,964,965,966,967,968,969,970,971,972,973,974,
 975,976,977,978,979,980,981,982,983,984,985,986,987,
 988,989,991,992,997,998,999,1000,1002,1003,1004,1005,
 1006,1007,1008,1009,1010,1011,1012,1013,1015,1016,1018,
 1019,1020,1021,1022,1023,1024,1025,1026,1027,1028,1029,
 1031,1032,1033,1034,1044,1049,1053,1062,1063,1067,1068,
 1069,1071,1073,1074,1075,1078,1079,1080,1081,1082,1083,
 1084,1087,1088,1089,1090,1092,1093,1094,1095,1096,1097,
 1098,1099,1101,1104,1106,1107,1110,1114,1120,1121,1127,
 1131,1132,1133,1134,1135, 1149,1150,1153,1159,1165,1176,
 1179,1191,1214,1226,1227,1245,1251,1252,1253,1254,1255,
 1256,1257,1258,1259,1260,1261,1263,1269,1273,1274,1275,
 1277,1278,1280,1282,1287,1290,1292,1295,1297,1298,1300,
 1301,1302,1303,1304,1305,1306,1308,1309,1310,1311,1316,
 1317,1318,1319,1320,1321,1322,1327,1328,1329,1336,1337,
 1338,1339,1340,1341,1342,1345,1347,1348,1349,1350,1351,
 1397,1398,1399,1400,1404,1405,1406,1407,1408,1409,1410,
 1411,1412,1416,1417, 1419,1420,1421,1422,1423,1425,1426
 1427,1429,1436,1437,1438,1439,1440,1441,1442,1444,1445,
 1447,1449,1455,1457,1464,1465,1467,1468,1469,1470,1478,
 1480,1482,1483,1484,1490,1493,1496,1501,1503,1505,1510,
 1511,1512,1515,1528,1535,1536,1538,1539,1540,1543,1545,
 1550,1554,1555,1557,1558,1560,1561,1562,1571,1591,1593,
 1595,1601,1602,1608,1609,1613,1617,1618,1619,1620,1622,
 1623,1630,1633,1634,1635,1637
 Fried, F.: 1180

- Frenjosà i Salemó, Joan: 273,278,338,816,818,1030,1290,
1307
- Funk: 883
- Galès i Martinez, Manuel: 314,315,316,797
- Galla, Salvador: 971
- Gallardo: 201
- Galli, Hector: 816
- Galopin: 1222
- Gandhi, Mohandas Karamchand: 942
- Garcia, Felip: 1531
- Garcia; 172
- Garcia, Anastasi: 1412
- Garcia, Fray Antolín: 52
- Garcia, Ignasi: 1413
- Garcia Camacho, Domènec: 1415
- Garcia Murillo, Enrie: 1415
- Garcia Oliver, Joan: 1492
- Garcia Pradas, Jose: 988
- Garcia Prieto, Manuel: 20,60
- Garibaldi, Riccioli: 197
- Garramendy: 172,173,174,176
- Garriga, Josep: 181,184
- Gassol i Rovira, Bonaventura: 196,197,198,199,791,797
- Gaulle, Charles De: 891,892,1034,1052,1101,1112,1279
- Gerard, James W.: 1180,1182
- Gerö, Ern: 1480,1495,1504,1571
- Gilabert, Joan: 816,818,1530
- Gili, Valerià: 1415
- Gil-Rebles y Quiñones, José Mº: 340,359,363,413,787,844,
845,857,860,939,944,1021,1397,1433,1540,1613,1619
- Girabau, Jaume: 989,1091,1290
- Giral, Antoni: 1412
- Giral i Ruiz Funes: 1106,1305,1322
- Giraud: 995,1072,1112,1214
- Giron de Velasco, José Antonio: 894,929

Gaded Llopis, Manuel: 663,747,1335
Goebbels, Joseph Paul: 859,870,882,886,1052
Goering, Hermann: 1221
Goicoechea, Antonio: 810
Geltz, von der: 1205,1206
Gomez, Salvador: 179
Gomez Jordana, F.: 972,973,1002,1004
Gonzalez Besada, A.: 60
Gonzalez Bravo, Luis: 112
Gonzalez Iramain, Héctor: 153,156,157,158,160,161,162,
164,165,166
Gonzalez Gonzalez, Josep: 1411,1413
Gonzalez Lopez, Josep: 1415,1416
Gorki, Alexei Maximovich Pechkov: 599,867,870
Granier i Barrera, Emili: 184,906
Grau San Martin, Ramon: 1304
Green, Gilbert: 1208,1272
Grinke: 600
Grzebinzky, Albert: 1114
Guadet: 41
Gual: 1413
Guerci, Luis: 154,155,156,157,161
Guillem II de Prússia: 89,101,109,607,1223,1624
Hácha, Emil: 1344
Hailé Selassié I d'Etiofia: 646,763,911
Halifax, Eduard Frederiek Lindley Wood: 766,768,1105
Harriman, Averell; 1122
Hart, Raymond: 1195
Hais, Josep: 582
Hastings, Ismay: 1122,1124
Haugwitz: 104
Hechler, Paul: 1222
Herbart: 83,86
Hernández, Jesús: 508,535,1480,1552,1553,1556,1572

- Hernandez, Miguel: 1416
- Hernández Zancajo: 533
- Herriot: 1179
- Hervé, Gustave: 186,187
- Hess, Rudolf: 830,880,887,1180
- Hidalgo, Diego: 363
- Hindenburg, Paul von: 242
- Hirehite I: 973,976,1392,1420
- Hitler, Adolf: 242,273,276,281,363,401,405,444,449,451,
 464,477,478,479,482,485,489,558,559,571,582,595,602,
 603,604,605,606,608,610,618,619,620,621,622,623,643,
 644,645,646,647,648,653,665,666,669,670,672,673,692,
 694,695,696,740,750,751,756,759,763,764,765,766,768,
 769,770,771,772,773,774,777,779,793,810,811,813,816,
 821,822,823,824,825,826,827,828,829,830,831,832,833,
 834,835,837,838,840,844,847,848,849,850,851,853,854,
 857,858,859,860,862,863,864,866,868,869,870,871,873,
 874,875,876,877,878,879,880,881,882,883,884,885,886,
 887,888,889,890,891,893,894,895,897,898,899,900,903,
 913,927,929,936,943,950,951,952,955,956,959,960,961,
 962,963,964,965,967,968,969,971,973,975,976,977,978,
 979,980,981,983,984,985,988,989,991,992,993,997,999,
 1000,1001,1002,1003,1004,1005,1008,1010,1012,1014,1015,
 1018,1019,1020,1022,1023,1024,1025,1026,1027,1031,1032,
 1033,1034,1042,1044,1045,1046,1048,1049,1051,1052,1053,
 1054,1055,1056,1057,1061,1064,1066,1067,1068,1069,1070,
 1078,1079,1080,1081,1087,1091,1094,1095,1096,1100,1105,
 1106,1110,1111,1114,1127,1130,1131,1132,1133,1146,1150,
 1153,1164,1165,1176,1179,1180,1181,1186,1190,1204,1219,
 1221,1222,1223,1226,1227,1245,1252,1256,1261,1262,1264,
 1269,1304,1319,1335,1338,1392,1393,1395,1405,1409,1420,
 1421,1423,1513,1538,1545,1585,1586,1602,1606,1635,1637
- Heare, Samuel Jehn Gurney: 811,898,1078,1097,1150
- Hefman, K.: 1218,1219,1221,1223
- Heever: 887,910,1054
- Hepkins, Harry: 1122,1124
- Herthy, Nagybánya von: 236,864,1001,1002,1044,1110,1262,
 1344
- Hugo, Víctor: 40,87,192
- Hull Cordell: 1078,1213
- Humbert II d'Itàlia: 1034,1052
- Humboldt, Karl Wilhelm: 83,86

Hurtado i Miró, Amadeu: 319,336
Ibañez del Campo, Carlos: 809
Ibárruri Gómez, Dolores: 431,517,956,957,1077,1306,1316,
1317,1318,1328,1331,1333,1403,1412,1433,1480,1481,1482,
1490,1514,1556,1645,1648
Ibernegaray: 772
Irla, Josep: 904,1248,1249,1259,1281,1287,1294,1295,1296,
1322,1346,1470
Irujo, Manuel de: 579,585,908
Isabel I, la Catòlica: 109,812,969,1590,1630
Isabel II: 44
Jaume I, el Conqueridor: 77,1486
Jaurès, Jean: 282
Jefferson, Thomas: 1155
Jehová: 132
Jiménez de Asúa, Luis: 140
Jiménez: 420
Jordi II de Grècia: 1100
Jordi VI: 1124
Jesús: 772
Jouhaux, Léon: 763,828,829
Jover-Brufau: 1471
Judes Iseariot: 817,867
Julià, Jaume: 184
Junyent: 1400
Justo, Juan Bta.: 151,163,165,166
Kahn: 1513
Kalinin, Mikhail Ivanovic: 884
Kamenev, Lev Borisovic Rosenfeld: 866,867,885,1039
Kant, Immanuel: 4
Kautski, Karl Johann: 919
Kereskij, Aleksandr F'ederovic: 60, 234,360,1610
King, Ernest J.: 1122
Kirchway, Freda: 1097
Kirov: 866,867

- Kittrick, Thomas h. Me.: 1222
 König, baró de: 118
 Kolxac: 786,921,1186
 Kretinski: 600
 Kuibyhev: 599,867
 Labra, Rafael M^a de: 17,46
 Lacambra: 1290
 La Fayette, marqués de: 40
 La Huerta, Adolfo de: 137,138,139
 Laigle, Alfredo
 Lamartine, Alphonse de: 41
 Lamonedá, Ramon: 547,554,1271
 Landajo, José M^a: 154,155
 Lange, Oskar: 1646
 Largo Caballero, Francisco: 200,570,571,575,589,614,687,
 748,763,782,846
 Laval, Pierre: 763,764,772,829,869,871,875,993,1002,1049,
 1112,1179
 Layret i Foix, Francesc: 125,745
 Leahy, William D.: 1122
 Leguía, Miguel: 153,154,202
 Lenin, Vladimir Ill'iç: 282,414,424,434,435,481,487,509,
 511,517,757,759,760,776,777,783,785,786,787,788,803,832,
 856,867,915,917,920,928,931,932,933,942,1037,1039,1040,
 1041,1046,1049,1050,1058,1061,1065,1066,1069,1070,1071,
 1136,1138,1156,1160,1161,1166,1169,1173,1174,1181,1183,
 1187,1188,1195,1197,1200,1215,1216,1217,1223,1224,1225,
 1226,1230,1231,1232,1237,1239,1247,1261,1348,1401,1430,
 1432,1459,1466,1471,1472,1476,1501,1529,1534,1546,1549,
 1551,1557,1559,1561,1572,1592,1594,1597,1599,1600,1608,
 1610,1614,1615,1617,1626,1627,1628,1638
 Le Roy, E.: 72
 Lerroux Garcia, Alejandro: 3,10,11,12,14,29,123,124,247,
 269,320,321,334,340,342,346,347,363,413,664,737,745,
 746,787,844,845,857,860,939,944,1021,1397,1433,1540,
 1605,1601,1607,1613,1619
 Leuy, Edwart H.: 1217
 Liautey: 995
 Liebknecht, Karl: 757,1042

- Lincoln, Abraham: 1155
Lindberg: 830,887,973
Lippmann, Walter: 1205
Llster, Enrique: 575,1480
Lituinov, Maksim Maksimovic: 207
Llatzer, Manuel: 1413
Lleó XIII: 496
Lleti, Mariano: 52
Lleret: 1399
Lloyd George, David: 60,827
LLuhí i Vallescà, Joan: 256,257,335
Lluís XIV: 925
Lluís XVI: 100,101
Londres, Albert: 201
López, Celes: 1413
López González: 1413
López Requena, Manuel: 1413
López Requena, J.:1412
Lot: 73
Loucheur: 1179
Lozano, Eladia: 1250
Luxemburg, Rosa; 757,1042,1065
MacCarthy, J.: 1637
MacDonald, James Ramsay: 275,1269
Mac Mahon, William: 320
Machiavelli, Niccolò: 1590
Macià i Llussà, Francesc: 196,197,198,199,200,201,238,
259,303,335,336,345,738,740,746,798,912,931,1031,1118,
1119,1120,1346,1347,1348,1397,1399,1400,1404,1419,1433,
1594,1602,1604,1605,1619
Macías Picavea, Ricardo: 94
Magre i Ubach, Jaume: 42,50,1399
Mallol Salelles, Sebastià: 1415
Mann, Henri De: 841,1070,1114,1269
Mannerheim, Carl Gustav: 864,1002,1041,1044,1069,1110,
1144,1164,1205

- Mannesmann, germans :995
Manuilski, Dmitri Zajárovich: 828,1077,1495
Marat, Jean-Paul: 40,41,42,1242
March i Ordinas, Joan: 241,246,249,250,319,413,448,653
Marek, Sigfried: 1114
Marek, Jean: 1572,1574,1575
Maria Cristina d'Austria: 27
Marlés, Josep: 1447,1455,1492,1507,1512,1533,1553,1554,
1569,1577
Màrquez Cortés, Angel: 1413
Marshall, George: 1122,1124,1420
Martell, Giffard: 1122,1124
Martí Salvat, Celestí: 1559
Martín Artajo, Alberto: 1635
Martín Gamero, Albert: 970
Martínez, Félix: 1414
Martínez Anido, Severiano: 119,120,183,250,273,663,670,
745,1341,1432
Martínez Barrios i Albornoz, Diego: 319,811,1105
Martínez Cuenca, Marià: 1290
Martinov: 1065
Martorell: 1533
Marty, Andreu: 759
Marx, Karl: 45,243,354,434,509,511,782,783,832,856,915,
916,919,1136,1147,1157,1196,1224,1229,1232,1239,1243,
1246,1348,1401,1546,1592,1594,1599,1614,1615,1617,1638
Mas, M. Louis: 1469
Massip, Evarist: 797,1450,1533,1576
"Matas": v.: Garcia, Felip
Mateu: 791
Matheu: 47
Maura i Montaner, Antoni: 10,12,13,14,15,19,21,22,23,27,
60,67
Maura y Gamazo, Miguel: 1249,1275,1278,1304
Mauriac, François: 1600
Maurín i Jaulià, Joaquim: 334,335,339,340,1310

Mauro: v. Moix, Josep
Maximov: 1125
Mazzini, Giuseppe: 75
McKinley, William: 107,215
Medallo, Vctor: 1415
Mellado, R.:1412
Mendelsohn: 1247
Mendiola: 244
Menxinski: 599,867
Mera, Cipriano: 742,751,755,756,763,765,796,797,801,1310,
1420
Merino, Ramon: 52
Messegora, Agustí: 1415
Mestres, Numen: 797,1416,1493
Meyer, Oscar: 154
Miaja, José: 742,755,756,763,765,796,800,801,811
Mihailovič, Draza: 1052,1094,1111,1143,1214,1278,1279
1008,1034
Mije: 547,554
Miljukov, Pavel Nikolajevic: 234
Millerand, Alexandre: 275,320,321
Milner, Alfred: 1193
Minieff: 1480
Mirabeau, Honoré-Gabriel Riqueti, comte de: 40,234
Miret, Conrad: 1290
Miret, Josep: 1290,1493
Miró i Trepàt, Laureà: 17
Modesto: 1480
Moix, Josep: 1076,1103,1454,1455,1459,1507,1509,1510,1532,
1533,1534,1645,1648
Molinari, Ricardo E.: 153
Molinero, Tomás: 1533,1534,1553,1554
Melotov, V'aceslau Mikhajlovic: 759,821,842,890,1078,1122,
1124,1125,1588
Molstov: 813

- Montaigne, Michel de: 106
 Montero Rios, Eugenio: 20,85,111
 Montiel, Felix: 1553,1556,1574
 Montgomery, Bernard Law: 1000
 Montseny, Frederica: 1272,1293,1294
 Monzon, Jesus: 1029,1105,1552,1553,1556
 Mora i Adserà: 1399
 Morales Bustamante: 172,173,178
 Mereno: v.: Minieff
 Merera: 1399
 Moret y Prendergast, Segismundo: 85,87
 Morgenthau, Henry: 1222
 Mòrtola, Pedro Victorio: 167,169,170,171,172,173,175,176,
 177,178,179
 Moscardell Roig, Jordi: 970
 Muni Sala, Josep: 1447,1455,1530
 Muñoz Grandes, A.: 970,971
 Muñoz Seca, P.: 970
 Mussolini, Benito: 197,208,209,236,255,273,275,276,281,
 362,363,401,407,410,442,444,449,451,464,477,478,479,482,
 485,489,558,559,571,582,603,604,605,606,608,610,618,619,
 620,621,622,623,643,644,645,648,665,669,670,671,672,673,
 674,688,692,694,695,696,740,750,751,761,762,763,764,765,
 766,768,772,777,778,779,793,809,811,813,822,824,840,844,
 847,848,849,857,858,860,864,868,870,874,875,877,882,936,
 950,963,969,971,973,976,979,991,1000,1001,1004,1044,
 1049,1055,1062,1079,1092,1094,1096,1100,1110,1112,1113,
 1130,1131,1163,1191,1201,1222,1226,1227,1252,1262,1269,
 1304,1335,1338,1392,1409,1420,1423,1436,1538,1635
 Nakens, Jose: 46
 Nanetti: 511
 Napoleó I: 107,193,215,283,648,669,772,977,980,1233,1241,
 1242,1243,1244,1618
 Napoleó III: 87
 Narváez, Ramon M.: 112,1423,1622
 Natalonga, Pere: 816
 Navarro Costabella, J.: 1419,1421,1425,1426,1427,1459,1494
 Negrín López, Juan: 341,462,607,608,614,616,619,623,649,
 652,653,655,665,666,669,692,697,782,798,811,817,901,954,
 1090,1099,1259,1281,1287

Negus: v. Hailè Selassié I d'Etioopia
Nelsh, Charles: 1218
Nicolau II: 100,101,1039
Nicolau d'Olwer, Lluís: 791
Niemever, Otto: 1222
Noguer i Comat, R.: 1399
Nogués i Biset, Ramon: 995
Neli: 176
Norman, Montago: 1222
Noske, Gustav: 757,1114,1204,1205,1262
Obregón, Álvaro: 137,139
Odena, Lina: 511
O'Donnell y Jorris, Leopoldo: 112,1423,1622
Oitrine: 766,768
Olaso, Joaquin: 153,157
Olivares, conde duque de: 925
Oliven, Sarah Victor: 1125
Orleans, dinastia d': 1242
Orleans, Enric d', comte de Paris: 1052,1112
Ors, Eugeni d': 791
Ortega, B.: 816,818
Ortega y Gasset, Jose: 114,246,1032
Ortiz Echagüe, Ferran: 979
Otto d'Habsburg: 1034,1052
Ouseenko, Antonov: 367
Oyanarte: 156
Padró, P.: 1346,1489
Paflevich: 1008
Painlevé, Paul: 60
Paino: 1155
Palanques, Eduard: 1413
Palau Casellas, Fermin: 52
Pallarès, Josep: 1411,1413
Pàmies, Teresa: 515

Papandreou, Georgios: 1269,1270,1278,1280
 Papen, Franz von: 242
 París, comte de: v. Orleans, Enric d'
 Passionària: v. Ibárruri Gómez, Dolores
 Pavia y Rodríguez de Alburquerque, Manuel: 83,1423
 Paulivich: 858
 Pedro: v. Gerö, Ern
 Peiró i Belis, Joan: 223,989
 Pena: 157,164
 Pere II de Iugoslàvia: 1100,1111,1112,1214,1344
 Perelló, Marcel·lí: 181,183,184
 Pérez Galdós, Benito: 17
 Pérez, Félix: 1415
 Pérez, José: 1412,1413,1414
 Perramon, F.: 1533
 Pestaña Nuñez, Àngel: 125,223,340
 Petain, Henri-Philippe-Omer: 756,772,777,824,829,864,870,
 871,892,895,897,976,979,993,1000,1001,1034,1041,1049,
 1069,1070,1112,1114,1179
 Peypoe i Pich, Ramon: 1106
 Peyrouton: 1112
 Pi i Margall, Francesc: 17,135,737,744,1429
 Pi i Sunyer, Carles: 350,770,789,790,791,797,902,903,904,
 905,906,907,908,909,910,911,912,1087,1089,1105,1106,
 1107,1110,1149,1151,1153,1154,1273,1274,1276,1288,1289,
 1290,1291,1292,1293,1294,1296,1346,1400,1404,1494
 Picasso: 143,144
 Picavea: 73
 Pich i Pon, Joan: 280
 Pierlot, Hubert: 1279,1280
 Pilsudsky, Józef: 759,919,1041,1044,1110,1111,1186,1262,
 1267,1268
 Pinos: 1290
 Pinto: 153,157
 Pio, Joan: 816,818
 Pius XII: 895,1165,1245

Pivert, Mareau: 869
 Pla, Enric: 1413
 Pla i Armengol: 511,1399
 Planas, Daniel: 1413
 Pol, Heinz: 1223
 Polavieja y del Castillo, Camilo Garcia de: 85,87
 Pollitt, Harry: 984,1509
 Polo, Pedro: 1412,1416
 Portal, Charles: 1122,1124
 Posada, Adolfo: 73 (nota)
 Pou i Pagès, Josep: 1399
 Paydro: 1533
 Prado: 1411
 Prat de la Riba, Enric: 737,738
 Prestes, Luis Carlos: 809
 Prieto y Tuero, Indalecio: 320,690,749,763,782,797,803,
 811,817,818,828,841,846,1029,1030,1061,1063,1064,1067,
 1070,1104,1105,1106,1107,1114,1115,1119,1143,1260,1261,
 1269,1270,1271,1272,1273,1274,1277,1278,1279,1280,1293,
 1304,1305,1306,1400,1409,1410,1419,1420,1422,1425,1439,
 1470,1486,1514,1515,1528
 Prim i Prats, Joan: 79,111,112,744,1622
 Primo de Rivera, José Antonio: 464,796,906,988,1021
 Prime de Rivera y Orbaneja, Miguel: 140,179,184,196,197,
 198,199,200,201,208,214,217,237,255,273,400,663,738,
 739,742,745,746,795,894,1116,1120,1337,1341,1347,1396,
 1399,1423,1430,1432,1539,1540,1603,1605,1613,1620
 Proiss:1181
 Prunès: 797
 Pudeník: 759
 Puig-Pidemunt, J.: 1493
 Puig i Ferrer, Joan: 797
 Queipo de Llano, Gonzalo: 582,970
 Quintanilla, E.: 109
 Quintela: 1412
 Quiñones, Heriberto: 1552,1553,1556
 Quisling, Vidkun: 821,829,864,1002,1264,1269,1543

Radek, Karl Bernhardovic: 1039
Rahola i Llorens, Carles: 743
Raisuli, Ahmad ibn Muhammad al: 67
Rajk, László: 1515
Rakovski, Kristián Gueórguievich: 597, 599, 600
Ramon y Cajal; Santiago: 27
Ramsay, Williams: 1195
Rathermare: 827
Reis Catòlics: 924, 942, 1590
Reuben, Robert: 1217
Reverter, Andreu: 791, 1276
Reza Pehlevi, Mohamed: 1125
Rhee, Sygman: 1596, 1608
Ribbentrop, Joachim von: 825, 1067
Riego y Tuñas, Rafael del: 79
Riera i Claramunt, Francesc: 278
Rives: 1399
Rizal, José: 85, 109
Robespierre, Maximilien de: 41
Robles, Jean: 1415
Rocheport, H.: 87
Rodríguez, Jorge Raul: 154, 155, 156, 157, 158, 161, 163
Rodríguez, Tristan: 177
Rodríguez-Salas, Eusebi: 457
Rogé, Guillerme: 154
Rojas, Francesc: 1415
Rolaud: 41
Roldan Cortada: 457, 511, 513, 533, 1435
Rolxack: 759
Roman: v. Serradell, Josep
Romanones, comte de: 8, 10, 12, 20, 25, 27, 60
Romero, Adriano: 1552, 1553, 1556
Romeva i Ferrer, Pau: 285
Romeva i Labal: 1399

Rommel, Erwin Johannes: 960,978,1000
Ros, Francesc: 1413
Rosas: 201
Rosenberg, Marcel: 389
Rossevelt, E.: 1125
Rossevelt, Franklin Delano: 771,809,812,813,830,831,871,
880,882,887,899,903,910,911,961,974,976,991,1001,1019,
1054,1055,1062,1122,1124,1125,1227,1344,1641
Rousseau, Jean-Jacques: 86
Revira i Virgili, Antoni: 297,298,299,300,303,1248,1346
Royo Villanova, Antonio: 237,238,246,1029,1033,1106
Rubió i Tudurí, Marià: 1399
Ruiz Zorrilla, Manuel: 43,44
Ruiz, Lluís: 1412
Ruiz i Ponseti, Estanislau: 297
Rull i Queraltó, Joan: 117
Rundstedt, Gerd von: 960,979
Rykov, Aleksey Ivanovic: 867,1039
Saboya, casa de: 1112,1113,1622
Saborit Colomer, Andrés: 200
Saccone, Romeo David: 154,155,156,157,158,159,161,163
Saez de Magarella, Alfonso: 1416
Sagasta, Práxedes Mateo: 87,1395
Salaberry: 157,158
Salazar, Antonio de Oliveira: 896,897,974
Sales, Joan: 1413
Salmeron y Alonso, Nicolás: 17,744
Salvador, Jesús: 1414
Salvadores, Lluís: 1447,1455
Samper i Ibañez, Ricard: 348
Sánchez, Andrés: 1414
Sánchez Loria: 153,154,156,157,158,160,165
Sánchez Moya: 10
Sánchez Román, Felipe: 246
Sánchez Toca, Joaquín: 60

- Sancho, Carles: 1412
Sanjurjo Secanell, José: 269,1623
Santaló i Parverell, Miquel: 1011,1017,1102,1103,1104,
1106,1107,1118
Santiago, Francesc: 1415
Sauret i Garcia, Joan: 1274,1275
Sayers: 1513
Sbert i Massanet, Antoni M^e: 797
Schacht, Horace Greely Hjalmar: 1222
Scheidemann, Philip: 757,1204,1262
Schleiermacher, Friedrich Ernst Daniel: 83,86
Schelze-Grevernitz: 1182
Schroeder, baró von: 1222
Seguí i Rubinat, Salvador: 125,745,1432
Semich: 926
Serge, Viator: 870,1062
Serra i Moret, Manuel: 252,335,791,1290,1307
Serra i Pàmies, Miquel: 814,816,818,819,841,1286,1290,
1530
Serradell, Josep: 1450,1507,1532,1533
Serrano y Domínguez, Francisco: 112
Serrano Suñer, Ramon: 692,810,848,852,853,854,857,859,860,
862,864,868,871,894,898,936,949,951,952,953,955,966,972,
973,975,1092,1093,1094,1095
Sesé i Artaso, Antoni: 437,449,511,513,530,533,1492
Shaw, George Bernard: 212
Shvernik: 887,888,889
Shyloek: 1236
Sikeraky: 1052
Silvela y de Le Vielleuze, Francisco: 110,111,200
Sirgo, Matias: 1416
Siri: 153
Smuts: 1214, 1230
Soheilli: 1125
Sol y Ortega, Joan: 2,3

Sol i Mestre, Romà: 271,277,292
 Soler i Bru, Joan Bta.: 1399
 Soliva, Ramon: 1308,1315,1316,1445,1495,1532
 Sotomayor, Enrie: 970,971
 Spaak, Paul-Henri: 1420
 Spellman: 1120
 Spika: 173
 Spinetto: 160
 Stafford Cripps: 887,888,889,893
 Stalin, Josif: 367,402,424,434,435,480,481,487,511,517,
 573,599,600,648,759,760,761,762,768,769,773,774,777,780,
 781,783,784,785,786,787,792,803,804,812,820,822,825,829,
 831,832,837,856,866,876,878,881,882,883,884,885,886,887,
 889,890,913,915,916,921,922,925,926,927,928,933,942,946,
 948,950,960,961,962,967,975,979,984,1000,1001,1011,1019,
 1042,1051,1052,1055,1056,1057,1058,1061,1062,1063,1064,
 1066,1067,1071,1074,1106,1108,1113,1119,1122,1124,1125,
 1136,1137,1138,1141,1142,1160,1165,1181,1204,1216,1229,
 1232,1239,1240,1247,1259,1348,1393,1401,1402,1421,1432,
 1459,1471,1472,1501,1502,1508,1529,1534,1546,1549,1557,
 1558,1559,1561,1568,1569,1571,1572,1573,1575,1585,1586,
 1587,1588,1592,1594,1597,1599,1608,1610,1614,1615,1617,
 1638,1639
 Stampfer: 1114,1269
 Standley: 1052
 Stauning: 841
 Stavisky: 1196,1228
 Stein, Heinrich Friedrich; Karl von: 83,86
 Stern, Daniel:75
 Suarez de Figueroa: 86
 Summerwell: 1122
 Sunyol i Garriga, Josep: 515
 Tallada i Paulí, Josep M^a: 322,328
 Tamberini: 153,157
 Tanner: 1114,1269
 Tardieu, André: 1179
 Tarradellas i Joan, Josep: 438,439,552,791,797,1399,1400,
 1410,1419,1420,1422,1425,1439,1494
 Tarruella, Domingo P.: 153,154

- Tasis i Marca, Rafael: 1399
 Tchu-De: 646
 Thelman: 1508
 Thomas, Albert: 60,234
 Thorez, Maurice: 1451,1461,1462,1463,1498,1499,1500,1503,
 1505,1563,1567,1570
 Tiso, Josef: 864,1001,1002
 Tito: 1094,1146,1278,1470,1476,1479,1483,1492,1501,1511,
 1543
 Togliatti, Palmiro: 1077,1480,1503,1571
 Teledo, Rafael: 1414
 Tolosa: 1400
 Tomàs: 515
 Tomàs i Piera, Josep: 1030,1089
 Torquemada, Tomás de: 1545
 Torres, Humbert: 1274,1494
 Toma, Abelard: 816
 Trias: 412
 Trias de Bes i Giró, Josep M^a: 273,274,278
 Trilla: 1552,1553,1556
 Trilles: 1435
 Trotskij, Lev: 282,582,595,597,598,600,603,866,867,869,
 885,1039,1065,1066,1067,1069,1138
 Truman, Harry Swinomish: 1316,1335,1338,1339,1342,1344,
 1394,1421,1439,1470,1554,1564,1570
 Tuĥatzevski: 598,866,884,1066
 Turati, Filippo: 186,187
 Txecniks: 1007
 Ubeda, Santiago: 1412,1413
 Unamuno y Jugo, Miguel de: 73,114,140,214
 Uriz, Elisa: 1533
 Urquiĵo, marqués de: 1339
 Urrutia, Epifanio: 52
 Ustachis: 1007
 Valdés, Miquel: 556,1447,1450,1455,1485,1499,1507,1512,
 1527,1528,1529,1533,1553,1554,1559,1560,1561,1562,1565,
 1567,1569

Valera, Eamon.de: 942
Valle Iberlueea, del: 150
Vallina, Pere: 240,244
Valls i Taberner, Ferram: 275,278,280,791
Valverde: 1413,1416,1493
Vandervelde, Emile: 198
Varga, Jeugenij Samojlovic: 1247
Vargas, Cetulie: 809
Vazquez: 365
Ventalló: 1400
Ventosa i Calvell, Joan: 271,272,273,275,282,283,810,966,
1082,1090,1092,1117,1120,1248
Vergara: 154
Vergara: 1105
Vergniaud: 41
Vicente Uribe, C.: 1445,1453,1480,1483,1487
Vidiella i Franch, Rafael: 556,656,1459,1507,1532,1533
Vilà: 639
Vila Cuenca, Josep: 340
Vilella: 515
Villanueva: 20
Villaverde, Raimundo Fernández: 142
Vinet, Alexandre: 87
Vives: 1399
Viviani, René: 60
Voltaire Baliño: 154,155,159
Verotxilov, Climent: 766,767,1122,1124,1125
Wallace, Henry: 1029,1054,1217
Washington, George: 84
Weigand: 759,771,772,829,879,1041
Welles, Samuel: 771
Wendel, François de: 1180
Wendells: 898
Whit, Harry: 1222

White, Juan: 170,171,172,173,177,178
Wilson, Thomas Woodrow: 77, 1111
Winant: 830
Windsor, duc de: 910
Yaki: 866
Yrigoyen, hipólito: 155,160
Zankov: 1344
Zhdanov, Andrei Alexándrovich: 1542
Zimmermann: 244
Zineviev, Grigorij Jeusejevic: 866,867,885,1039
Zogú I d'Albània: 1344
Zulueta i Escolano, Lluís de: 17
Zulueta i Gomis, Josep de: 17

INDEX DE TOPONIMS

- Abissínia: 643, 644, 646, 762, 764, 768, 811, 875, 876, 878, 898, 1044, 1110, 1141, 1164, 1165, 1190, 1201, 1262
- Açores: 897
- Adriàtica, mar: 643
- Afganistan: 1167, 1185, 1190
- Africa: 128, 833, 863, 897, 1169, 1190, 1201, 1209, 1349, 1630,
forces mercenàries: 603
2ª guerra mundial: 822, 950, 951, 960, 961, 979, 990, 1000, 1001, 1002, 1003, 1020, 1052, 1091, 1094, 1096
PSUC (exili): 815, 1286
- Africa del Nord: 991, 993, 999, 1003, 1013, 1586
- Africa del Sud: 891
- Agullana: 799
- 'Alamein, El-: 990, 1000, 1094
- Albània: 209, 210, 643, 766, 768, 876, 878, 918, 1037, 1044, 1110, 1141, 1165, 1262, 1339, 1585, 1610, 1632
- Alcubierre, serra d': 7, 56, 868, 1134, 1629
- Alemanya: 111, 117, 118, 204, 208, 209, 210, 232, 242, 274, 276, 277, 280, 281, 282, 300, 301, 348, 362, 364, 388, 403, 404, 415, 418, 423, 464, 477, 478, 559, 582, 599, 600, 602, 643, 644, 646, 653, 762, 816, 855, 895, 1187, 1242, 1244, 1269, 1291, 1338, 1420, 1437, 1538, 1548, 1512, 1633
capitalisme i colonialisme: 226, 227, 255, 761, 768, 993, 994, 1168-1171, 1174, 1175, 1180, 1185, 1191-1194, 1197, 1201, 1204, 1219, 1222, 1223, 1230, 1237, 1586
1ª guerra mundial: 607, 917, 918, 1037, 1161, 1186
2ª guerra mundial: 766-771, 773-776, 779, 812, 823-827, 840, 860, 862, 863, 870, 875, 879, 883, 885, 886, 890, 892, 896, 950, 951, 960-963, 969, 973, 974, 979, 1000, 1015, 1024, 1052, 1054,

1055,1094,1095,1100,1114,1142,1165,1166,1205,1218,1219,
1221,1245,1252,1262,1268,1269,1501,1585
- treballadors espanyols: 913,963,966,1004,1010,1015,
1024,1026,1053,1080

mercenaris feixistes: 370,371,380,382,479,559,603,619,
622

nacionalisme: 79,82,83,84,87,102,104,107

pacte germano-nipó: 389,410

partit comunista: 814

socialdemocràcia: 757

Alemanya, República Democràtica: 1543,1585

Alexandria: 1000,1094

Algeciras: 1000

Alfambra: 687

Alger: 996,1222

Algèria: 673,674,960,970,978,990,993,996,1000,1052

Almazan: 809

Almeria: 463,477,478

Alps: 1112,1586

Alsàcia: 1170,1230

Amèrica: 299,694,792,809,810,817,833,838,854,863,871,951,
1000,1003,1004,1010,1027,1168,1590,1630

Amèrica central: 208,1000,1186,1202

Amèrica del nord: 204,227

Amèrica del sud: 204,206,255,646,694,697,779,809,811,
922,970,979,994,1000,1167,1169,1202,1394

catalans a : 789,803,806,838,864,902,908,989,1014,1016,
1025,1102,1153,1255,1347

comunitats catalanes: 904,909

PSUC de C (exili): 702,814,815,1284,1285,1286,1308

Amsterdam, Internacional Sindical: 888,1267

- Andalusia: 77,108,244,248,295,327,433,453,620,622,647,
1026,1095,1133,1134,1537,1590
- Andorra: 861
- Anglaterra: 23-25,56,59,60,67,79,107,204,208,210,213,
229,232,280,282,299,301,324-327,331,402,404,414,415,
478,479,600,602,621,646,650,910,913,925,937,1037,1267,
1269,1291,1298,1307,1336,1586,1612,1633,1635
- capitalisme i colonialisme: 227,761,766,768,994,1167,
1171,1172,1176,1181,1185,1186
- 2ª guerra mundial: 767,768,770,772,776-779,812,813,
824,825,827,830,831,833,834,837,838,849,850-854,857,
859-860,862-865,869,871,875,877,880,881,887,888,891,
892,895-899,901,929,932,937,951,953,959,967,968,978,
992,998,1000,1002,1003,1019,1026,1048,1051,1054,1055,
1062,1078,1079,1097,1113,1165,1585
- política antifeixista: 603-604,606,620,621,645,655,674,
766
- política de "no intervenció" i de "compromís": 558,750,
868,874,880
- partit comunista: 814
- PSU de C (exili) : 1286
- Angora: 897
- Annual: 134
- Anoia: 1320
- Arabia: 1167,1185,1190
- Aràbia Saudí: 1190
- Aragó: 376,380,508,530,605,607,639,699,756,868,906,924,
947,1133,1134,1417,1435,1590,1592,1629,1631
- Alt Aragó, victòria de l': 749
- Argentina: 107,139,140,201,208,227,229,256,279,809,811,
1176,1192,1211,1213,1284,1531,1612
- Consells de Guerra: 167,169,171,173,174,176-179
- Deportació de Francesc Macià: 196-202
- Artesa de Segre: 613,1127

- Asia: 582,599,600,643,694,783,822,833,863,920,950,1168,
1186,1201,1202,1209,1543
- Astúries: 77,229,249,351,377,408,433,442,561,562,565,844,
928,944,947,1026,1095
- Atenes: 778
- Atlas: 995
- Austràlia: 229,811,891,892,1055,1168,1169,1209,1237
- Austria: 204,210,226,348,362,403,602,621,622,643,644,646,
765,766,768,827,875,876,878,917,918,1037,1044,1100,1110,
1161,1164,1165,1262
- Austria-Hongria, imperi d' (revolució del 1848): 1242
- Ayerbe: 424
- Azerbaitjan, República Socialista Soviètica de l': 599,
920,921,1138,1147
- Badajoz: 1592
- Baiona: 107
- Bakú, camps petrolers de: 883,1144
- Bakú II: 877
- Balaguer: 613,650,687,749,750,786,1127,1629
- Balcans: 255,647,761,979,1037,1046
- Balears: 401,414,479,924,952,1486,1590,1631
frontera marítima feixista: 582,602, 606,621,644,689
2ª guerra mundial: 951,973,977,1010,1020
- Bàltic, regió del: 1205
- Bàltics, països: 1186,1187,1206
- Barcelona: 10,29,30,55,56,63,76,116-130,179,180,184,199,
200,240,247,248,278,287,308,335,339,373-377,381,394-396,
410,412,419,422,422,425,428,430-432,436,439,449,454,
457-459,464,469,470,478,482,485,488,496,497,503,518,
529,530,531,534,544,545,550,551,565,572,573,593,595,
612,613,636-638,663,688,689,691,692,699,700,744,745,
747,750790799,862,868,928,931,935,936,947,963,964,966,

970, 1014, 1034, 1076, 1088, 1092, 1095, 1099, 1119, 1120, 1121,
 1129, 1181, 1210, 1254, 1276, 1277, 1312, 1321, 1324, 1325, 1328,
 1336, 1342, 1348, 1350, 1408, 1417, 1429, 1430, 1435, 1459, 1485,
 1486, 1491, 1492, 1493, 1532, 1592, 1595, 1596, 1597, 1600, 1601,
 1603, 1605, 1607, 1609, 1611, 1614, 1615, 1617, 1619, 1621, 1623,
 1625, 1627, 1629, 1631, 1633, 1635, 1637, 1639, 1641

Bascònia: 433

Basilea, Congrés de la II Internacional, Manifest: 1038-
 1042, 1046

Baviera: 274, 1187

Belchite: 420, 575, 605, 614, 676, 687, 749, 756, 1341, 1629

Bèlgica: 89, 197, 198, 204, 210, 301, 644, 766, 768, 772, 780, 855,
 917, 1185, 1214, 1266, 1269, 1279, 1280

2ª guerra mundial: 822, 829, 869, 878, 891, 1003, 1007, 1020,
 1026, 1070, 1100, 1110, 1114, 1230

Belgrad: 1344, 1514, 1572, 1574

Bellver: 456

Berchtsgaden: 884

Berga: 1089, 1291

Bergen: 1070

Bergús: 29

Berlín: 400, 643, 645, 694, 762, 763, 771, 813, 825, 829, 846, 848,
 849, 875, 882, 884, 895, 955, 963, 1004, 1061, 1070, 1192, 1393

Bessaràbia: 209, 825, 1201

Bilbao: 56, 63, 478, 747, 748

Birmània: 892, 1201, 1338, 1610, 1632

Bizerta: 960, 978, 990, 991, 1000

Bolivia: 809, 1190, 1211, 1213, 1612

Borges Blanques: 750, 1127

Brasil: 203, 279, 309, 1176, 1192, 1199, 1211, 1212, 1213

Brenner: 644

Bruc, guerrillers del: 1134,1618,1619

Brunete, victòria de: 488,530,575,605,614,687

Brussel.les: 198

Bucarest: 1344,1605,1574

Budapest: 1344

Buenos Aires: 272, 1531

Bukovina del Nord: 825

Bulgària: 204,209,758,813,918,1190,1291,1297,1303,1339
comunistes de: 1515
Front de la Pàtria: 1490
2ª guerra mundial: 822,825,858,927,979,1007,1079,1262,
1585

Burgos: 631,1413

Cadis: 76,977,980,1341,1423

Caire, el: 974,1100

Camerú: 1404

Canada: 833, 1201, 1209

Canàries: 897,899,951,952,973,977,978,1010,1020

Carèlia: 1144

Caribe: 809,1000,1219

Cartagena: 1112

Casablanca: 990

Castella: 77,108,229-230,239,295,377-380,699,906,922,924,
986,1403,1590,1600-1602,1623,1625,1626,1631

Castelló: 676

Catalunya: 180,224,229-231,268,271,272,276,284,292-293,
295-297,301-304,337,338,340-344,347,348,351,370,371,
376-378,380-382,385,386,388,398,399,421,425,427,436-439,

444-446, 449, 461, 467-469, 472, 483, 486, 492, 506, 518, 529, 532, 536, 550, 551, 554-557, 561, 567, 576, 577, 579, 586, 592, 612, 613, 616, 619, 622, 627, 636, 658, 659, 665, 686, 687, 691, 704, 737, 744-746, 753, 798, 800-802, 806, 810, 815, 820, 841, 844, 846, 847, 855-857, 861, 862, 864, 900, 912, 922, 925, 928, 936-939, 945, 967, 982, 983, 986, 1006, 1007, 1022, 1033, 1082, 1093, 1099, 1101-1103, 1108, 1109, 1111, 1118, 1119, 1120, 1121, 1149, 1151, 1153, 1154, 1159, 1259, 1273, 1292, 1294, 1308, 1310, 1321, 1332, 1335, 1341, 1342, 1398, 1403, 1425, 1439, 1440, 1441, 1471, 1472, 1492, 1511, 1537-1539, 1549, 1588, 1590, 1592-1594, 1600, 1604, 1619, 1620, 1621, 1634

anarquisme: 248, 251, 475, 534, 578, 620, 739, 745, 795, 861, 1343, 1435, 1440

atur forçós: 543-545, 635

autodeterminació: 793, 794, 841, 855, 902, 905, 906, 982, 983, 1033, 1403

autonomia: 135, 200, 222, 237-239, 261-265, 377, 460, 551, 557, 586, 746-749, 919, 1112, 1341, 1598, 1621

classe obrera i moviment obrer: 578, 591, 745, 794, 795, 796, 941, 987, 1007, 1068, 1069, 1084, 1292, 1318, 1319, 1328, 1333, 1340-1343, 1348, 1429, 1430, 1432, 1433, 1440-1442, 1505, 1561, 1562, 1600, 1601, 1614, 1615, 1617, 1619

col.lectivitzacions: 372-373, 383, 422, 444, 445

cooperativisme: 322, 325, 328-333, 636

economia: 314-318, 323-333, 375, 391-393, 397, 414, 417, 418, 421, 443, 444, 466, 483, 492-495, 499-501, 519, 521-524, 526-529, 542, 543, 552, 580, 591-593, 618, 631-633, 635-637, 657-659, 1341, 1487

Estatut: 247, 252, 256, 257, 557, 618, 853, 864

feixisme i lluita antifeixista: 409, 415-417, 423-425, 436, 437, 440, 441, 452, 476, 481, 487, 489, 528, 531, 532, 557, 586, 601, 609, 610, 614, 615, 617, 624-628, 639, 642, 652, 662-664, 668-671, 673, 676-678, 683, 684, 686-688, 692, 693, 695, 696, 699, 701-705, 742-744, 749-751, 755, 756, 765, 782, 794, 799, 800, 803-806, 816, 819, 829, 847, 853, 861, 894, 908, 913, 910, 919, 935, 938, 947, 948, 966, 968, 969, 982, 986, 989, 1007-1017, 1023, 1025, 1026, 1077, 1078-1085, 1087-1089, 1091, 1092, 1098, 1102, 1103, 1117, 1127, 1128, 1153, 1154, 1271, 1273-1276, 1278, 1281, 1282, 1287, 1306, 1308, 1309, 1318, 1322, 1326, 1339, 1341-1343, 1346, 1351, 1398, 1400, 1401, 1409, 1425-1427, 1596, 1604, 1605

Front Popular: 570, 593, 594, 803

Govern de Front Popular: 478, 502

Govern de la República: 585, 586, 668, 1281, 1288, 1293, 1495

guerra i revolució: 427-430, 453-456, 458-460, 464, 465, 475, 482, 484, 508, 510, 530, 589, 809, 1341

2ª guerra mundial: 959, 981, 983-985, 988, 989, 1005-1008, 1028, 1109, 1111-1113, 1115-1117, 1133

immigració: 285-291, 1604-1605

lluita guerrillera: 1277, 1312, 1313, 1322, 1323, 1326, 1329, 1342

marxisme: 281, 475, 476, 578, 745, 804, 1110, 1288, 1307, 1332, 1506, 1567

pagesia, lluita per a les llibertats de : 1129, 1130-1134, 1320, 1325, 1327, 1342, 1347

i els pobles hispànics: 406, 415, 485, 512, 531, 532, 626-628, 662, 691, 740, 748, 751, 792-794, 901, 902, 905, 907, 909, 912, 913, 928, 936, 938, 947, 948, 959, 985-987, 989, 1006, 1011, 1012, 1016, 1017, 1025, 1031, 1033, 1034, 1082, 1152, 1278, 1295, 1299, 1313, 1340, 1425, 1444, 1594, 1626

poder i govern a : 367-369, 374, 466

política militar: 419, 431-434, 460, 461, 466, 488, 491, 492, 512, 640, 681, 689, 1493

qüestió nacional: 59, 508, 509, 529, 530, 578, 615, 626, 656, 691, 704, 736-738, 740, 741, 743, 745, 746, 751, 781, 782, 787-794, 798, 855, 900-904, 906, 907-909, 922-926, 928-932, 934, 936-938, 941, 943, 945-947, 949, 969, 982, 984, 987, 1010-1012, 1031, 1032, 1069, 1073-1075, 1108, 1109, 1152, 1403-1406, 1423-1425, 1441, 1471, 1549, 1595, 1611, 1613, 1614, 1618, 1619, 1630, 1635, 1637, 1639, 1641

PSU de C : 566, 567, 571-573, 595, 596, 610, 639, 686, 688, 689, 702, 703, 755, 756, 805, 939, 941, 1036, 1048, 1049, 1068, 1070, 1072-1075, 1108, 1120, 1282, 1283, 1286, 1292, 1296, 1298, 1341, 1347-1350, 1407, 1433, 1443, 1445, 1452, 1454, 1457, 1458, 1460, 1464, 1466, 1470-1472, 1474, 1477, 1478, 1484, 1485, 1489, 1495, 1496, 1511, 1512, 1515, 1527-1530, 1532, 1535, 1536, 1541, 1542, 1545, 1546, 1547, 1550, 1551, 1554, 1569, 1574, 1599, 1615

repressió franquista: 806, 857, 900, 913, 966, 1592, 1593, 1602, 1611

separatisme: 180, 406, 410, 492, 577, 585, 626, 736, 740, 793, 857, 907, 1011, 1030-1032, 1399, 1403, 1404, 1626, 1627, 1631, 1632, 1633

trotsquisme: 410, 412, 429, 680, 1307

unificació marxista: 334, 335, 352-354, 356, 637, 940, 1445, 1447, 1449, 1464, 1466-1469, 1481, 1503, 1510, 1527

UGT : 513, 532-534, 577, 578, 861, 1326, 1343

i la URSS : 389, 410, 411, 429, 821, 838-840, 862

Catalunya-Aragó, reialme de : 1590

Càucàs: 877,883,999,1001,1027
Ceilan: 1193,1610,1632
Centalles: 454
Cervera: 15,26,29,30,46-49,52,84,86,331,1127
Ceuta: 620,977
Colòmbia: 809,1190,1211,1284
    partit comunista: 814
Copenhague, Congrés de la II Internacional: 1038
Corea: 1184,1199,1201,1543,1632,1633
Corea del Sud: 1437
Corfú: 89,643
Cornellà: 963
Cornudella: 1277
Còrsega: 673,674
Costa Rica: 1212
Creta: 824,886
Crimea i la 2ª guerra mundial: 884
    Conferència de : 1251,1260,1265,1297,1352
Croàcia: 858,926
Cuba: 97,135,809,814,1212,1255,1306.
    PSU de C a : 1284,1285
Cuenca: 658
Dakar: 891,897,990,1000
Darnius: 799
Dinamarca: 210,301,326,772,917,1193,1201,1628.
    2ª guerra mundial: 822,829,878,891,1003,1020,1110
Djibuti: 673,674

Dniepper: 884

Dunkerque: 881891

Ebre: 613,616,650,656,687,700,749,1029,1033,1034

batalha de l': 654,676,756,1033,1135,1341,1604,1629

Baix Ebre: 1129

Egipte: 229,974,980,995,996,998,1199,1201

Elba: 1638

Empordà: 317

Alt Empordà: 459,1129

Equador: 1190,1211

Escandinàvia: 204

Escòcia: 830

Eslovàquia: 878

Eslovènia, moviment nacional: 926

Espanya: 18,23-26,29,30,31,34,44,47,54-60,62,63,65-115,
 ,121,131-136,194,195,198,204,208,210,214-218,226,227,232,
 234-236,239,242,249,262,272,284,285,288,291-293,295,300,
 306-308,338,343,345,347,348,355,357,360,362,373,380,389,
 394,400,406,415,416,427,440,451,463,464,478,479,482,484,
 486,491,493,502,506,509,510,514,532,536,555,558,569,576,
 579,587,615,619,620,624,626-628,637,642,646,648,650,652,
 653,656,658,662,663,665,667,669,670,685,704,736,739,740,
 744,745,748,749,761,765,768,793,795,803,806,810,811,814,
 819,825,841,853,854,856-858,864,868,874,895,897-899,900-
 903,911,912,918,924-926,935,937,941-943,945,947,948,950,
 952-957,959,967-969,970,972,974,980,988,991-995,998,1012,
 1022,1025,1030-1034,1048,1049,1069,1070,1075,1081,1082,
 1084,1093,1098,1099,1104,1106,1107,1114,1128,1130,1132,
 1134,1135,1141,1150,1152-1154,1163,1187,1190,1252,1254,
 1256,1258,1269,1270-1272,1274,1277,1278,1280-1282,1302,
 1305,1308,1310,1322,1331-1333,1335-1339,1340,1341,1344,
 1395,1398,1402-1406,1409,1416,1417,1419,1421-1423,1426,
 1427,1429,1430,1432,1433,1438,1442,1444,1445,1447,1448,
 1457,1467,1469,1472,1487,1491,1495,1512,1514,1515,1542,
 1544,1548,1557,1565,1590,1596,1600,1602,1612-1614,1617,
 1618,1621,1626,1627

feixisme i lluita antifeixista: 364,400-402,404,405,409,

413,415,425,435,452,531,581,582,586,588,601,602,606,619,
621-623,625,627,644,646-648,669,673,674,684,699,756,793,
847,851,859,894,897,900,911,962,965,966,969,971,975-977,
1004,1026,1080,1083,1084,1091,1101,1131,1227,1255,1319,
1405,1409,1425,1439,1475,1514,1528,1537,1586,1588,1634,
1635

2^a guerra mundial: 827,828,838-840,846,848,854,876,878,
893,895-898,911,951-953,959,962,963,970,971,973,974,978-
985,988,1005,1006,1010,1014-1016,1018-1024,1028,1031,
1044,1053,1064,1078-1080,1084,1094-1098,1110,1114,1117,
1132,1164,1165,1219,1252,1262

problema de les nacionalitats: 914-933,941-944,946-949,
969,982,1031-1033,1143,1147,1622-1624,1628

Estats Units: 67,82-84,102,108,204-208,229,232,278,279,299,
300,621,646,696,697,779,809,811,816,824,913,922,1168,
1169,1190,1193,1198,1208,1211,1213,1254,1267,1269,1281,
1338,1340,1344,1392,1394,1404,1586,1600,1606,1608,1626,
1633,1637,1640

capitalisme i colonialisme: 1167-1170,1174-1178,1180,
1192-1201,1211-1213,1219,1220,1227

2ª guerra mundial: 768,769,812,830-834,837,838,852,853,
860,863-865,869-871,880,886-888,895-899,901,929,932,937,
951,953,959,960,968,970,973,976,992,998,1000-1003,1019,
1020,1026,1051,1054,1078,1079,1091,1097,1113,1114,1206-
1208,1220,1245,1246

partit comunista d': 814

Estònia: 210,300,301,758,759,762,884,918,1201,1244,1610,
1632

Etiòpia: 764,848,1632

Europa: 66,95,96,115,130,210,234,259,279,280,300,301,324,
327,328,331,400-405,414,479,508,582,602,603,623,625,627,
642-645,648,649,668,669,694,757,758,768,782,783,789,793,
807,809,810,814,815,822,826,827,845,848,863,920,972,1097,
1144,1147,1168,1172,1189,1201,1204,1209,1227,1238,1242,
1251,1264,1265,1279,1291,1296,1345,1393,1423,1606

1^a guerra mundial: 918,1040,1186

2^a guerra mundial: 769,777-779,826,829,835,838,846,849,
850,869,871,873,877,881,883,885,886,889-891,893,899,926,
950-953,960-962,970,975,979,980,982,990,992,1003,1007,
1008,1044,1045,1050,1055,1070,1078,1094,1097,1100,1101,
1103,1114,1115,1118,1165,1166,1201,1202,1208,1219,1251,
1257

Euskadi: 59,76-78,408,409,453,561,562,624,736,782,847,901,
1012,1259,1281,1295,1340,1342,1343,1410,1623-1626,1628,
1630,1631

autodeterminació: 793,841,1033

qüestió nacional: 922-926,929-932,938,943,945-947,949,
969,1031,1034,1403,1404,1406,1423,1424,1441,1590,1598,
1600,1611

Extremadura: 77,295,1095,1133

Falset: 750

Fatarella: 454

Fernando Poo: 897,899,952,973,1020

Figueres: 456,750,799,1127

Filipines: 97,135,779,891,1079,1096,1201,1344,1437

Finlàndia: 210,280,300,301,758,762,768,771878,879,917,918,
920,1003,1069,1079,1114,1164,1186,1187,1190,1205,1206,
1263,1269,1279,1291,1301,1610,1632

Flandes: 95,970

Fleurines: 1559

Formosa: 1612

Foronda: 504

Fraga: 613

França: 24,56,58,60,65,67,74,79,83,86,87,107,110,188,196,
197,204,205,208-210,213,227,232,274,301,321,324,327,328,
364,401,402,410,414,415,418,477-479,553,558,564,566,581,
582,592,602-604,606,607,609,613,621,623,643-645,647,650,
655,573,674,688,695,696,702,705,742,750,756,759,761,765,
766,768,780,791,798,799,814,817,818,820,829,838,868,874,
994,1034,1037,1069,1116,1146,1163,1186,1187,1214,1241,
1242,1248,1266,1269,1274,1279,1281,1286,1291,1302,1316,
1337,1338,1348,1392,1491-1493,1499,1531,1532,1568,1586,
1587,1592,1606,1612,1633,1635

Aliança Nacional de Catalunya, creació de l':1274,1275,
1293

camp de concentració: 792,816,864,895,913,953,1013,
1092,1127,1283

- capitalisme i colòonialisme: 1167,1169,1170-1173,1176, 1178,1185,1190,1192,1197,1227,1586
- catalans exiliats a : 800,803,907,908,1102,1273-1276,
- 2ª guerra mundial: 767-773,777,822,829,849,862,869-871, 874,875,878,881,886,891,908,950,960,967,973,979,993,1003, 1007,1026,1042,1048,1087,1100,1101,1110,1112,1114,1117, 1164,1165,1179-1181,1230,1262,1277,1304,1585,1600
- partit comunista de : 814,1049
- PCE, Buró Polític :1552-1555,1557
- PSU de C, ressò a la premsa de la crisi: 1572
- Galícia: 59,77,78,229,230,593,736,747,901,977,978,1003, 1011,1020,1026,1095,1133,1424,1625,1626,1630
- autodeterminació: 793,841,1033
- qüestió nacional: 922-927,929,930,932,938,942,943,945- 947,949,969,1031,1403,1404,1410,1441,1590,1600,1611,1628
- Garraf: 746,906
- atemptat de: 179-182
- Garrigues, les: 1129
- Geòrgia, República Socialista Soviètica de: 599,600,1137, 1138,1147
- Germania: 833
- Gibraltar: 643,897,899,951,970,977-979,992,1003,1011,1020, 1080,1094,1095
- Estret de : 602,994
- Ginebra: 207,232,655
- Conferència per a la limitació d'armament: 203,204,206
- Girona: 439,456,690,747,750,1276,1592,1618
- Gran Bretanya: 602,695,696,1167,1186,1337,1338,1340,1344, 1392,1394,1404; v. Anglaterra
- capitalisme i colonialisme: 1168-1175,1177,1178,1180, 1185,1190,1192-1194,1197,1201,1211,1212,1214,1219,1227
- 2ª guerra mundial: 886,887,1181,1205,1206,1245,1246
- Granollers: 750

Grècia: 209,210,643,766,917,918,1144,1190,1266,1269,1278,
1280,1297,1302,1338,1344,1437,1438

2ª guerra mundial: 822,823,825,869,878,886,891,951,1003,
1007,1026,1100,1110,1114,1117

Grozny: 1001

Guadalajara: 442

victòria de: 488,565,582,605,614,687

Guatemala: 1212

Guinea: 952

Haití: 1212,1344

Havana, l': 202,1288,1531

Hawai: 1344

Hellin, presó d': 1414

Hendaia: 655, 978

Hiroshima: 1585

Holanda: 204,210,301,644,766,768,772,780,1190,1214,1336

2ª guerra mundial: 822,829,869,878,891,1003,1020,1026,
1070,1110,1230

Honduras: 1212

Hong Kong: 891

Hongria: 242,276,301,403,758,762,782,878,917,918,920,1003
1007,1037,1079,1144,1161,1187,1190,1262,1297,1339,1515,
1585,1610,1632

Ialta: 1251,1268,1302

Iemen: 1190

Illes Bahamas: 830

India: 229,232,782,833,891,892,942,950,1000,1055,1094,
1169,1176,1190,1194,1201,1214,1238,1338,1610,1632,1633

Indonesia: 1190,1201,1302,1333,1610,1632